

PM 2021:08

Styrmedelsmix i pandemin – Våren 2021

En uppdaterad kartläggning av statliga stödinsatser till näringslivet för att hantera de ekonomiska konsekvenserna av coronapandemin. Kartläggningen sträcker sig till och med den 15 maj 2021.

Dnr: 2021/5

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Studentplan 3, 831 40 Östersund

Telefon: 010 447 44 00

E-post: info@tillvaxtanalys.se

www.tillvaxtanalys.se

För ytterligare information kontakta: Ulrica Löfstedt

Telefon: 010-447 44 75

E-post: ulrica.lofstedt@tillvaxtanalys.se

Förord

Tillväxtanalys har regeringens uppdrag att analysera och utvärdera statens insatser för att stärka Sveriges tillväxt och näringslivsutveckling. Syftet med den kunskap som vi utvecklar är att den ska användas för att effektivisera, ompröva och utveckla politiken. Vi utvecklar även analys- och utvärderingsmetoder.

Coronakrisen är på flera sätt en speciell händelse. Till skillnad från andra ekonomiska nedgångar i modern tid har den sitt ursprung i en pandemi. De statliga insatserna riktade mot svenska företag har också varit ovanligt omfattande.

Det är viktigt för beslutsfattare att dra lärdomar och bygga upp kunskap från hanteringen av den nuvarande krisen så att förbättringar kan göras inför en eventuell ny kris av liknande slag. Som en del i ett lärande gav regeringen i 2021 års regleringsbrev Tillväxtanalys i uppdrag att påbörja en strukturerad uppföljning och utvärdering av de ekonomiska stöden riktade till företagen med anledning av coronapandemin.

Den här kartläggningen av ekonomiska stöd till företag under coronapandemin utgör en delstudie i Tillväxtanalys regeringsuppdrag "Uppföljning av stöd till näringslivet med anledning av den pågående pandemin". Studien är skriven av Ulrica Löfstedt.

Östersund i juni 2021

Sverker Härd, gd, Tillväxtanalys

Innehållsförteckning

_Toc73387503	Sammanfattning.....	6
	Summary	11
1.	Introduktion.....	13
1.1	Syfte och mål.....	14
1.2	Tillvägagångssätt	14
1.3	Avgränsningar.....	14
2.	Tidigare sammanställningar av stöd	15
2.1	Institut och myndigheters studier av coronapandemins ekonomiska effekter ..	15
3.	Aktuella riktade ekonomiska stöd till företag i Sverige.....	17
3.1	Utökad statligt ansvar för sjuklönekostnader	17
3.2	Anstånd med inbetalning av skatt och avgifter	18
3.3	Statligt stöd vid korttidsarbete.....	21
3.3.1	Ersättning för kostnader för kompetensinsatser vid korttidsarbete.....	25
3.4	Statliga kreditgarantier – företagsakuten	25
3.5	Sänkta arbetsgivar- och egenavgifter för unga	26
3.6	Utökade lånemöjligheter till företag.....	27
3.6.1	Lånemöjligheter riktade till små och medelstora företag	27
3.6.2	Lånemöjligheter riktade till innovativa företag.....	27
3.6.3	Svensk Exportkredits utökade kreditgarantier	27
3.7	Utökade exportkreditgarantier	27
3.7.1	Rörelsekreditgaranti för små och medelstora företag	28
3.7.2	Enskild kreditgaranti till stora företag.....	28
3.7.3	Garanti för korta krediter till höginkomstländer	29
3.7.4	Garanti för underleverantörers finansiering.....	29
3.8	Statligt stöd till hyresvärdar för rabatt på hyra	29
3.9	Omställningsstöd till företag med omsättningstapp.....	30
3.10	Omsättningsstöd till enskilda näringsidkare	33
3.11	Omsättningsstöd till handelsbolag	33
3.12	Sänkta arbetsgivar- och egenavgifter för unga	34
3.13	Tillfälligt slopad förmånsbeskattning för gåvor till anställda upp till 2000 kr ...	34
3.14	Ny tidsbegränsad grund för företagares arbetslöshet	34
3.15	Ökad möjlighet till a-kassa vid vilande företag.....	35
3.16	Kris- och stimulanstöd till kulturområdet	35

3.16.1	Statens kulturråd.....	35
3.16.2	Svenska Filminstitutet	36
3.16.3	Konstnärsnämnden.....	36
3.16.4	Författarfonden.....	36
3.17	Statligt lån till arrangörer av paketresor för återbetalning till resenärer.....	36
3.18	Nedstängningsstöd	36
3.19	Evenemangsstöd	37
4	Avslutade riktade ekonomiska stöd till företag i Sverige.....	38
4.1	Nedsatta arbetsgivaravgifter	38
4.2	Nedsatta egenavgifter	38
4.3	Utökade möjligheter till avsättning till periodiseringsfond.....	39
4.4	Kreditgarantier till flygföretag med anledning av coronaviruset	39
4.5	Rekapitalisering av SAS.....	40
4.6	Ersättning till upphörande av fiskeverksamhet	41
5	Förslag på stöd som ännu inte är beslutade	42
5.1	Ytterligare sänkning av arbetsgivaravgifterna för unga	42
5.2	Minkföretagare får kompensation för smittskyddsåtgärder	42
5.3	Skattereduktion för investeringar i inventarier	42
6	Datatillgång för framtida utvärderingar	30
6.1	Riksgälden.....	30
6.2	Boverket.....	30
6.3	Skatteverket	30
6.4	Exportkreditnämnden	31
6.5	Svensk Exportkredit	31
6.6	Försäkringskassan.....	31
6.7	Tillväxtverket.....	31
6.8	Almi	32
6.9	Almi Invest.....	32
6.10	Jordbruksverket.....	32
6.11	Sammanfattande iakttagelser kring datatillgången	33
7	Reflektioner	34
	Referenser	35

Sammanfattning

Sedan pandemins början har staten beslutat om omfattande ekonomiska stöd till näringslivet. Syftet har varit att minska företagens kostnader, stärka likviditeten och förbättra företagens finansieringsmöjligheter. Besluten fattades till en början under stark tidspress. Utifrån uppföljningar och vunna lärdomar har stödmixen förändrats, förbättrats och anpassats.

Vår första kartläggning genomfördes hösten 2020. Syftet med våra kartläggningar är att ge en sammanhållen bild av vilken typ av stöd som har initierats och till vilken kostnad. Med kartläggningarna får vi även möjlighet att göra en tidig bedömning av hur tillgången till data ser ut inför framtida utvärderingar.

Våra kartläggningar omfattar:

- direkta ekonomiska stöd till företag
- beviljande av uppskov med företagens inbetalningar till staten
- nedsatta avgifter eller övertagande av vissa kostnader
- utökade möjligheter för företagen att låna pengar

Den analys vi gör fokuserar på:

- hur stöden har utformats
- hur de eventuellt har justerats
- förutsättningar för att kunna genomföra uppföljningar och utvärderingar av stödinsatserna

Beslut fattas utifrån stor osäkerhet

Kartläggningarna visar att det har varit svårt för regeringen att beräkna omfattningen av statens kostnader för de coronarelaterade näringslivsstöden. Regeringen har vid flera tillfällen reviderat sina kostnadsberäkningar. Svårigheterna har att göra med stark tidspress och osäkerhet kring efterfrågan och resursbehov. Uppskattningsvis landade kostnaderna för initierade näringslivsstöd på 136 miljarder kronor (prop. 2020/21:100) 2020. 2021 saknas såväl uppföljningar som tillgängliga uppgifter om utbetalda belopp. Anslaget är idag 50,52 miljarder kronor för bidrag och 20,8 miljarder kronor för sänkta avgifter. Därutöver tillkommer utökade kreditgarantier och lån, utgifter som staten räknar med att få återbetalda. Dock innebär de en ökad ekonomisk risk. Statens kostnader kommer sannolikt att öka ytterligare. Detta då det kan tillkomma ytterligare förlängningar och förstärkningar av initierade stöd beroende på hur pandemin utvecklar sig.

Rekommendation för att göra insatserna mer utvärderingsbara

För att kunna bedöma insatsernas träffsäkerhet behöver staten tydliggöra de önskade effekterna av de offentligt finansierade insatserna. Insatserna behöver också utformas på ett sätt som gör dem utvärderingsbara. Bland annat krävs tillgängliga och tillförlitliga data om:

- Stödmottagarnas organisationsnummer
- Stödets omfattning

- Typ av insats och huruvida stödet är coronarelaterat eller inte
- Under vilken period stödet lämnats
- Vilka företag som har sökt och vilka som har blivit beviljade stöd

Därför är det avgörande att de myndigheter som hanterar stöden säkerställer att det finns system för insamling av relevanta data som möjliggör utvärderingar.

Samlad bild av riktade stöd

I tabell 1 sammanfattar vi samtliga kartlagda stöd. Omfattningen utgår från senast tillgängliga prognoser per den 15 maj 2021. Siffror inom parentes anger tidigare kostnadsberäkningar. Uppgifter om utbetalt belopp baseras på de siffror vi har fått från ansvariga aktörer, officiella webbplatser och presenterade uppgifter i statens budget vilka avser belopp som betalats ut under 2020. För majoriteten av stöden saknas helt uppdaterade uppgifter. Det totala beloppet anger därför endast en liten del av vad staten faktiskt har betalat ut.

Tabell 1 Statliga ekonomiska stöd i coronapandemin, miljarder kronor

Avsnitt	Åtgärd	Syfte	Bidrag	Sänkta avgifter	Kreditgarantier eller lån	Uppskov, senarelagda inbetalningar	Uppgifter om utbetalt belopp	Tidsperiod	Målgrupp	Ansvariga myndigheter
3.1	Statligt ansvar för sjuklönekostnader	Sänka företags kostnader (och minska smittspridningen)	12,5 (2021)				17,7 (2020)	april - dec 2020 jan - juni 2021	alla arbetsgivare, inkl. egenföretagare	Försäkringskassan, Skatteverket
3.2	Anstånd med inbetalning av skatt och avgifter	Stärkt likviditet		Beräknas innebära 300 fullt utnyttjad		48 (2020)	48 (2020)	jan-dec 2020 jan-dec 2021 jan-12 feb 2022 (17jan 2023) (ej helår)	Alla skattebetalare oavsett organisationsform	Skatteverket
3.3	Statligt stöd vid korttidsarbete	Sänka företags kostnader (undvika uppsägningar)	14,3 (2021)				32,67 (2020) 2,47 (maj2021)	april-dec 2020 jan-juni 2021	Privata företag	Tillväxtverket
3.3.1	Ersättning för kostnader för kompetensinsatser vid KTA	Kompetensutveckling vid korttidsarbete	0,001-0,018 (2021)					Jan-juni 2021	Privata företag	Tillväxtverket
3.4	Statliga kreditgarantier – företagsakuten	Ökad tillgång till kapital (likviditetsproblem)			100 (2020) 50 (2021)		2,595 (2020) 0,038 (2021)	Jan-dec 2020 Jan-juni 2021	Privata företag	Riksgälden
3.6.1	Utökade lånemöjligheter till små och medelstora företag	Stärkta utlåningsmöjligheter			3			2020 2021	Små & medelstora företag	Almi AB
3.6.2	Utökade lånemöjligheter till innovativa företag	Stärkta utlåningsmöjligheter			0,4			2020 2021	Innovativa företag	Almi invest
3.6.3	Svensk Exportkredits utökade kreditgarantier	Stärkta utlåningsmöjligheter			75			2020 2021	Svenska exportföretag	AB Svensk Exportkredit
3.7 (3.7.1-3.7.4)	Utökade exportkreditgarantier	Stärkta kreditgarantier			50			2020 2021	Experterande företag	Exportkredit-nämnden

Avsnitt	Åtgärd	Syfte	Bidrag	Sänkta avgifter	Kreditgarantier eller lån	Uppskov, senarelagda inbetalningar	Uppgifter om utbetalt belopp	Tidsperiod	Målgrupp	Ansvariga myndigheter
3.8	Statligt stöd till hyresvärdar för rabatt på hyra	Sänka företagskostnader (stärkt likviditet)	2 (5) (2020) 3 (2021)				0,402 (2020)	april-juni 2020 jan-mars 2021	Hyresvärdar i utsatta branscher	Länsstyrelser, Boverket
3.9	Omställningsstöd till företag med omsättningstapp	Stärkt likviditet	14 (39 ¹ , 46) (2020) 31,9 (2021)				5 ² (35) (2020)	mars-dec 2020 jan-april 2021	Företag med F-skatt, allmännyttiga stiftelser, föreningar & trossamfund	Skatteverket
3.10	Omsättningsstöd till enskilda näringsidkare	Stärkt likviditet	3,5 (2020) 5 (2021)					Mars-dec 2020 Jan-feb 2021	Enskilda näringsidkare	Skatteverket
3.11	Omsättningsstöd till handelsbolag	Stärkt likviditet	1,57					Mars-dec 2020 Jan-feb 2021	Handelsbolag inkl. kommanditbolag	Skatteverket
3.12	Sänkta arbetsgivar- och egenavgifter för unga	Motverka pandemins negativa konsekvenser för unga på arbetsmarknaden		10,4 per helår				Jan-dec 2021 Jan-dec 2022 Jan-mars 2023	Alla arbetsgivare	Skatteverket
3.13	Tillfälligt slopad förmånsbeskattning för gåvor < 2000	Minska smittspridning	0,280					Jan-dec 2020 Jan-dec 2021	Alla arbetsgivare	Skatteverket
3.14	Ny tidsbegränsad grund för företagares arbetslöshet	Stärkt likviditet						Juni-dec 2020 Jan-dec 2021	Företag	
3.15	Ökad möjlighet till a-kassa vid vilande företag	Stärkt likviditet						Mars-dec 2020 Jan-dec 2021	Företag	
3.16	Kris- och stimulansstöd till kulturområdet	Stärkt likviditet	2 (2020) 2,28 (2021)					April-dec 2020 Jan-dec 2021	Arrangörer av offentliga kulturevenemang samt vissa aktörer	Kulturrådet, Filminstitutet, Författarfonden & Konstnärnämnden

¹ Reviderad i budgetpropositionen från 39 till 14 miljarder

² Beviljade stöd (prop.2020/21:100)

Avsnitt	Åtgärd	Syfte	Bidrag	Sänkta avgifter	Kreditgarantier eller lån	Uppskov, senarelagda inbetalningar	Uppgifter om utbetalt belopp	Tidsperiod	Målgrupp	Ansvariga myndigheter
3.17	Lån till arrangörer av paketresor	Stärkt likviditet	0,679					Feb –dec 2020 Jan 2021	Arrangörer av paketresor	Kammarkollegiet
3.18	Nedstängningsstöd	Stärkt likviditet	9,1					Jan-dec 2021	Företag	Skatteverket
3.19	Evenemangsstöd	Stärkt likviditet	3					Juli-dec 2021	Arrangörer av evenemang	
4.1	Nedsatta arbetsgivaravgifter	Sänka företags kostnader (stärkt likviditet)		27,5			27,5 (2020)	mars-juni 2020	Alla arbetsgivare	Skatteverket
4.2	Nedsatta egenavgifter	Sänka företags kostnader (stärkt likviditet)		1,53				jan-dec 2020	Enskilda näringsidkare, fysiska personer som är delägare i handelsbolag	Skatteverket
4.3	Utökad möjlighet till avsättning i periodiseringsfond	Undvika förlust		13 (9)				2019 års resultat	Enskilda näringsidkare, fysiska personer som är delägare i handelsbolag	Skatteverket
4.4	Kreditgarantier till flygföretag	Ökad tillgång till kapital			5 (2020)			jan- dec 2020	Flygbolag med svenskt tillstånd	Riksgälden
4.5	Rekapitalisering av SAS	Stärkt likviditet	5 (2020)					hösten 2020	SAS AB	Regeringen
4.6	Ersättning till upphörande av fiskeverksamhet	Stärkt likviditet	0,0335					16 juni–31 december 202	Innehavare av fiskelicens som uppfyller krav	Jordbruksverket
		Summa 2020	59,6235	42,03	233,4	41	135,902			
		Summa 2021	50,52	20,8	-50					
		Summa	110,1435	62,83	183,4		135,902			

Anmärkning: Inom parentes redovisas tidigare beräkningar av regeringen eller ansvarig aktör.

Summary

Since the outbreak of the pandemic, the state has decided on extensive financial support to the business community. The aim has been to reduce the companies' costs, strengthen liquidity and improve the companies' financing opportunities. The decisions were initially made under strong time pressure. Based on follow-ups and lessons learned, the mix of subsidies has changed, been improved, and adapted.

Our first survey was conducted in the autumn of 2020. The purpose of our surveys is to provide a coherent picture of the type of subsidies that have been initiated and to what cost. With the surveys, we also have the opportunity to make an early assessment of what access to data looks like for future evaluations.

Our surveys include:

- direct financial subsidies to companies
- granting a deferral of companies' payments to the state
- reduced fees or taking over certain costs
- increased opportunities for companies to borrow money

The analysis focuses on:

- how the subsidies have been designed
- how they may have been adjusted
- conditions for being able to carry out follow-ups and evaluations of the subsidies measures

Decisions are made based on great uncertainty

The surveys show that it has been difficult for the government to calculate the extent of the state's costs for the corona - related business subsidies. The government has on several occasions revised its cost calculations. The difficulties have to do with strong time pressure and uncertainty regarding demand and resource needs. It is estimated that the costs for initiated business subsidies landed at SEK 136 billion (Prop. 2020/21: 100) by 2020. In 2021, there are yet no follow-ups available as well as no available information on amounts paid out. The appropriation is currently SEK 50.52 billion for grants and SEK 20.8 billion for reduced fees. In addition, there are extended credit guarantees and loans, expenses that the state expects to be repaid. However, they involve an increased financial risk. Central government costs are likely to increase further. This is because there may be additional extensions and reinforcements of initiated subsidies depending on how the pandemic develops.

Recommendation to make the efforts more evaluable

In order to be able to assess the accuracy of the initiatives, the state needs to clarify the desired effects of the publicly funded initiatives. The efforts also need to be designed in a way that makes them evaluable. Among other things, available and reliable data on:

- Beneficiaries' organization number
- Extent of aid

- Type of intervention and whether the subsidies are corona-related or not
- During which period the subsidies were provided
- Which companies have applied and which have been granted subsidies

Therefore, it is crucial that the authorities managing the grants ensure that there are systems for collecting relevant data that enable evaluations.

Overall picture of targeted support

In Table 1, we summarize all mapped subsidies. The scope is based on the latest available forecasts as of May 15, 2021. Figures in parentheses indicate previous cost calculations. Information on the amount paid out is based on the figures we have received from responsible actors, official websites and presented information in the central government budget which refers to amounts paid out in 2020. For the majority of the subsidies, completely updated information is missing. The total amount therefore indicates only a small part of what the state has actually has paid out.

1. Introduktion

Spridningen av covid-19 har sedan pandemin startade medfört stora globala ekonomiska konsekvenser. De flesta länder har under pandemins gång vidtagit kraftfulla insatser för att försöka lindra den ekonomiska nedgången. En utmaning är att kunskaperna är begränsade om hur ekonomiska kriser orsakade av en pandemi lämpligen ska hanteras. Den ekonomiska kris som pandemin orsakar har andra orsaker än tidigare ekonomiska kriser i modern tid, vilket gör att det saknas erfarenhet av vilka stöd som är effektiva för att lindra de ekonomiska konsekvenserna. Det är därför svårt att överföra lärdomar från exempelvis 2008 och 2009 års finansiella kris till den ekonomiska kris som nu är rådande orsakat av viruset.³ En annan utmaning är osäkerheten kring pandemins förlopp, dvs hur den kommer att fortlöpa och hur länge.

Politiken har olika möjligheter att arbeta med styrmedel eller insatser för att stödja näringslivet. Det kan handla om såväl ekonomiska styrmedel som andra typer av styrmedel, exempelvis lättnader i tillståndskrav, så kallade administrativa styrmedel. När det gäller de ekonomiska styrmedel som riksdagen och regeringen har till sitt förfogande finns det olika sätt att dela in dessa. Ett sätt är att dela in styrmedlen i fyra kategorier av stöd: a) direkta ekonomiska stöd till företag, b) beviljande av uppskov med företagets inbetalningar till staten, c) nedsatta avgifter eller övertagande av vissa kostnader d) utökade möjligheter för företagen att låna pengar. Alla dessa fyra kategorier kan identifieras i de ekonomiska stöd till företag som drabbats ekonomiskt av coronapandemin i Sverige. Sedan pandemins början har ett antal stöd inrättats för att stödja företag. Vissa lärdomar har dragits under den tid som förflutit sedan pandemin startade och stöden har justerats, förbättrats, utökats och några stöd har avslutats och några har införts.

De riktlinjer som EU har fastställt har stor inverkan på de näringspolitiska insatserna som genomförs i Sverige och vissa stöd behöver godkännande från den Europeiska kommissionen innan de införs. Europeiska kommissionen har verkställt ett antal åtgärder för att stötta och lindra de samhällsekonomiska effekterna som har och kan uppstå inom EU. Europeiska kommissionen har antagit ett temporärt regelverk⁴ för att möjliggöra för medlemsstaterna att vara flexibla kring reglerna för statsstöd. Regelverket är gällande för samtliga medlemsstater och innebär även att de ska kunna säkerställa företagets likviditet i syfte att bevara kontinuiteten i ekonomin under och efter coronapandemin. Det temporära ramverket antogs i sin första form den 19 mars 2020 och har sedan dess ändrats ett flertal gånger för att nya stödformer ska möjliggöras. Nuvarande införda ändringar är gällande fram till och med 31 december 2021. För en sammanställning och översikt över de tillfälliga förändringar i statsstödsreglerna som genomförts samt de stöd som är aktuella, se Tillväxtanalys (2021a).

I denna promemoria sammanfattas och presenteras de svenska nationella ekonomiska stöd till företag som varit och är aktuella under coronapandemin. Promemorian ger också

³ Tillväxtanalys har i ett PM samlat erfarenheter från tidigare ekonomiska kriser. Se Tillväxtanalys (2020)

”Ekonomiska kriser och näringspolitiska insatser – vilka är erfarenheterna från finanskrisen och 1990-talskrisen?” med diarienummer 2020/132. Studien skickades till Näringsdepartementet 6 april 2020.

⁴ Tillfällig ram för statliga stödåtgärder till stöd för ekonomin under det pågående utbrottet av covid-19 (EUT C 091I, 2020-03-20). Antagen 19 mars 2020.

en kort beskrivning av de ekonomiska stödets syften och utformningar inklusive hänvisningar till lagstiftning, förordningar och propositionstext dit läsaren kan vända sig för en mer detaljerad information.

1.1 Syfte och mål

Inom ramen för den här studien genomförs en inventering av vilka nationella, statliga stöd som erbjudits och erbjuds det svenska näringslivet för att hantera de ekonomiska konsekvenserna av coronapandemin. Promemorian innefattar en kartläggning och beskrivning av olika stöd riktade till företag som tagits fram och lanserats på nationell nivå och som svenska företag kan söka. I studien kartläggs hur stöden utformats, hur de eventuellt har justerats samt förutsättningar för att kunna genomföra uppföljningar och utvärderingar av stödinsatserna.

Syftet med studien är att ta fram ett kunskapsunderlag som ger en översiktlig bild av vilka stödinsatser som har använts och används i Sverige till och med den 15 maj 2021, vilka myndigheter som är ansvariga för respektive stöd samt att dokumentera vilka data som samlas in om de företag som söker och mottar stöd. I promemorian beskrivs hur stödinsatserna utformats.

Följande frågeställningar har besvarats:

- Vilka nationella stöd erbjuds till det svenska näringslivet för att lindra de negativa ekonomiska konsekvenserna som kommit av spridningen av coronapandemin?
- Vilka förutsättningar finns för att utvärdera de nationella statliga ekonomiska stöden i framtiden? Hur dokumenteras stöden hos ansvariga aktörer och vilken data finns tillgänglig?

Det är viktigt att framhålla att kartläggningen är till och med den 15 maj 2021. Förändringar eller tillägg efter den 15 maj 2021 är således inte presenterade i denna promemoria.

1.2 Tillvägagångssätt

För att kartlägga stöden har vi sökt i officiella källor så som regeringens hemsida, regeringspropositioner, ändringsbudgetar, med mera. För att undersöka vilka förutsättningar som finns för att utvärdera stöden har vi sökt information på myndigheternas hemsidor samt varit i kontakt med ansvariga myndigheter. Vi har vidare varit i kontakt med ansvariga vid myndigheterna för att komplettera den offentliga informationen. På detta sätt har studiens frågeställningar kunnat besvaras.

1.3 Avgränsningar

Denna sammanställning uppdaterades senast den 15 maj 2021. Syftet är att skapa en nulägesbild. Det framgår tydligt i texten om utvalda regeringspropositioner inte är beslutade.

Vidare innefattar översikten av stöden nationella insatser riktade mot *näringslivet*. Det innebär att företag ska vara mottagare av insatsen. Därmed appliceras ett företagsperspektiv i studien. Eventuella initiativ på regional och kommunal nivå omfattas därmed inte. Insatser som exempelvis höjd a-kassa, slopad karensdag vid sjukpenning och förlängd sjukskrivning utan läkarintyg ingår därmed inte heller då de är riktade till individen.

2. Tidigare sammanställningar av stöd

Det har genomförts några studier och sammanställningar över länders ekonomiska stöd till näringslivet kopplade till coronapandemin. OECD har gjort några sammanställningar som är breda och summariska. En översikt är från OECD och har publicerats i rapporten "SME policy responses" (OECD 2020a). OECD:s sammanställning innefattar ekonomiska stöd till små och medelstora företag i länderna inom OECD. En annan översikt, liknande OECDs, har genomförts av Finansdepartementet. Översikten är opublicerad och är en sammanställning över ett antal länders åtgärder. OECD (2021) har även genomfört och publicerat en analys av politiska åtgärder under coronapandemin för små och medelstora företag. Detta i syfte att identifiera lärdomar och konsekvenser och för att stödja företagets återhämtning.

Tillväxtanalys fick i 2021 års regleringsbrev ett regeringsuppdrag att följa upp stöd till näringslivet med anledning av den pågående pandemin. Inom ramen för uppdraget genomförs ett antal studier där den första delrapporteringen sker i juni 2021. Uppdraget kommer att slutredovisas i december 2022. Inom uppdraget har det under våren 2021 genomförts en mer djupgående studie av statliga stöd till näringslivet under coronapandemin i några europeiska länder (Tillväxtanalys, 2021a). Tillväxtanalys har även under våren 2021 genomfört en studie av analyser och utvärderingar av ekonomiska stöd till företag under coronapandemin (Tillväxtanalys, 2021b).

Hösten 2020 publicerade Tillväxtanalys (2020b) en detaljerad sammanställning av svenska stöd för företag. I den sammanställningen presenterades de stöd som var aktuella fram till den 15 oktober. Detta pm är en uppdatering och vidareutveckling av den sammanställningen.

2.1 Institut och myndigheters studier av coronapandemins ekonomiska effekter

Vi har även varit i kontakt med flera svenska institut och myndigheter för att se över vilket arbete som de har initierat kring ekonomiska effekter av coronaviruset. Dessa är Institutet för näringslivsforskning (IFN), Entreprenörskapsforum, Studieförbundet näringsliv och samhälle (SNS), Tillväxtverket, Tillväxtanalys, Konjunkturinstitutet (KI), Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO) och Nordiska ministerrådet.

De insatser som vi har funnit är att IFN har genomfört viss forskning om coronapandemins konsekvenser för den svenska ekonomin (Institutet för näringslivsforskning 2020). Entreprenörskapsforum (2020a) har gjort en del forskning kring hur covid-19-krisen påverkar svenskt entreprenörskap. De utlyser även idéer om åtgärder som kan snabba på återhämtningen av ekonomin efter pandemin (Entreprenörskapsforum 2020b). SNS har under 2020 arrangerat en seminarieriserie på temat effekter av pandemin, exempelvis gällande hur motståndig banksektorn är och hur arbetsmarknaden påverkas. Tillväxtanalys har också arrangerat en seminarieriserie kring de ekonomiska konsekvenserna i spåren av pandemin och vad som väntas efter pandemin. Nordiska ministerrådet har också drivit några initiativ kring pandemin för att undersöka möjligheter med digitalisering och nya tekniker för att kunna möta utmaningar. Det handlar om utbildning, social omsorg, arbetskraft (frågor om distansarbete) samt stöd till startups (Nordic Baltic Tech 2020a; 2020b).

Tillväxtverket publicerar statistik om korttidsarbete. Statistiken omfattar hur många ansökningar som kommit in, hur många ansökningar som har beviljats, utdelat belopp och hur beviljade ansökningar är fördelade på län och bransch. Uppgifterna redovisas per region och bransch ned till femsiffrig SNI-kod (Standard för svensk näringsgrensindelning).

Skatteverket sammanställer statistik månatligen över coronarelaterade ekonomiska stöd till näringslivet. Sammanställningarna är ej offentliga och omfattar statistik om de stöd som Skatteverket administrerar. Uppgifterna sammanställs med information om stöden uppdelade på bransch, företagsstorlek och sektor.⁵

I tillägg har Tillväxtanalys (2020a) gjort en sammanställning av lärdomar från tidigare kriser i studien "Ekonomiska kriser och näringspolitiska insatser". I studien sammanfattas preliminära bedömningar av coronapandemins ekonomiska effekter. I studien sammanställs också reflektioner som berör näringspolitiska insatser samt ekonomiska effekter av tidigare ekonomiska kriser på makro- och mikronivå.

Tillväxtanalys ansvarar även för statistik över konkurser och offentliga ackord som just nu uppdateras varje månad. På Tillväxtanalys planeras även ytterligare studier.

⁵ Enligt uppgift från Jesper Brodin, analytiker på Skatteverket, 2020-09-30.

3. Aktuella riktade ekonomiska stöd till företag i Sverige

3.1 Utökat statligt ansvar för sjuklönekostnader

Lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön, utfärdad den 3 april 2020. Förordning (2020:195) om vissa sjukpenningförmåner med anledning av sjukdomen covid-19, utfärdad den 3 april 2020. Förordning om ändring i förordningen (2020:195) om vissa sjukpenningförmåner med anledning av sjukdomen covid-19, utfärdad den 17 juni 2020. Förordning (2020:808) om upphävande av förordningen (2020:195) om vissa sjukpenningförmåner med anledning av sjukdomen covid-19, utfärdad den 24 september 2020 och trädde ikraft den 1 januari 2021. Proposition 2020/21:84 Extra ändringsbudget för 2021 – Förlängda ersättningar på sjukförsäkringsområdet, stöd till företag och andra åtgärder med anledning av coronaviruset, 26 januari, 2021. [beslutad, bifall]. Förordning (2021:139) om upphävande av förordningen (2020:195) om vissa sjukpenningförmåner med anledning av sjukdomen covid-19, utfärdad den 26 februari 2021 och trädde ikraft den 1 maj 2021. Förordning (2021:295) om ändring i förordningen (2021:139) om upphävande av förordningen (2020:195) om vissa sjukpenningförmåner med anledning av sjukdomen covid-19, utfärdad den 22 april 2021. Förordning (2021:296) om upphävande av förordningen (2020:195) om vissa sjukpenningförmåner med anledning av sjukdomen covid-19, utfärdad den 22 april 2021 och träder ikraft den 1 juli 2021. Proposition 2020/21:166 Extra ändringsbudget för 2021 – Förlängda ersättningar på sjukförsäkringsområdet, stöd till företag och andra åtgärder med anledning av coronaviruset, 21 april, 2021. [beslutad, bifall].

På grund av coronavirusets spridning har riksdag och regering infört tillfälliga regler för sjuklönekostnader. De tillfälliga reglerna har förändrats och förlängts under pandemins gång och nedan finns en beskrivning av hur detta stöd har utvecklats.

De tillfälliga regeländringarna innebar till en början att alla arbetsgivare fick ersättning för hela sjuklönekostnaden som de har redovisat i arbetsgivardeklarationen under perioden april-juli 2020. För de sjuklönekostnader som redovisas i augusti-december 2020 samt januari-juni 2021 gäller en annan beräkning. Kostnaden för sjuklön ersätts enligt olika procentsatser beroende på hur höga kostnader arbetsgivaren haft. Större arbetsgivare betalar själva en större andel av sjuklönekostnaderna än mindre arbetsgivare (Regeringskansliet 2021). Staten ersätter arbetsgivare för sjuklönekostnader för den del som överstiger en viss andel (procent) av den månatliga lönesumman (SFS 2020:195). I tabell 2 redovisas gränsvärden för statens betalningsansvar.

Tabell 2 Gränsvärden för statens betalningsansvar för sjuklöner.

Lönesumma under månaden	Sjuklönekostnad ersätts för den del som överstiger andel av månadens lönesumma
högst 250 tkr	0,35%
250–500 tkr	0,63%
500–1000 tkr	0,77%
1000–1667 tkr	0,86%
över 1667 tkr	1,07%

Källa: <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/socialforsakringar/atgarder-inom-sjukforsakringen-med-anledning-av-corona/> Hämtad [2021-05-05].

För att exemplifiera: En mindre arbetsgivare har en lönesumma som uppgår till 100 000 kr för en månad. Arbetsgivaren betalar 0,35 procent, det vill säga 350 kronor, av sjuklönekostnaden (100 000 kr multiplicerat med 0,35% = 350 kr). Överskjutande sjuklönekostnad ersätts av staten. En stor arbetsgivare har en lönesumma som uppgår till 2 000 000 kr för en månad betalar 21 400 kr i sjuklönekostnad (2 000 000 multiplicerat med 1,07%). Överskjutande sjuklönekostnad ersätts av staten.

Företagen behöver inte ansöka om ersättning för sjuklönekostnader. De betalar ut sjuklön till sina anställda precis som vanligt. Arbetsgivare lämnar varje månad in en arbetsgivardeklaration till Skatteverket och fyller i sjuklönekostnaden. Skatteverket meddelar i sin tur Försäkringskassan om företagets sjuklönekostnader och lönekostnader. Utifrån dessa uppgifter beslutar Försäkringskassan om ersättning. Försäkringskassan betalar ut ersättningsbeloppet till företagets skattekonto hos Skatteverket. Företaget kan begära utbetalning av pengarna eller lämna kvar dem för att täcka skatter och avgifter som ska betalas.

Regeringen beslutade om förslaget i proposition 2020/21:84, att förlänga ersättningen för kostnader för sjuklön utöver det normala t.o.m. den 30 april 2021. Anslaget ökades utifrån detta med 2,5 miljarder kronor. Regeringen föreslog den 1 april 2021 ytterligare en förlängning av kompensationen till arbetsgivare för den del av sjuklönekostnaden som överstiger det normala. Förslaget lämnades in i en kommande ändringsbudget till riksdagen. Enligt förslaget förlängs åtgärden från den 1 maj till den 30 juni 2021. Till denna åtgärd föreslår regeringen att 2,5 miljarder kronor anslås.

Statens kostnader för övertagande av sjuklönekostnader beräknades till 10,1 miljarder kronor för perioden april-september 2020 (Prop. 2019/20:167, s. 48). I kostnadsberäkningarna ingick även de tillkommande kostnader som beräknas uppstå på grund av att kravet på läkarintyg under sjuklöneperioden har avskaffats genom en lagändring. Enligt budgetpropositionen hade Försäkringskassan mellan april och juli 2020 ersatt företagen med ungefär 8,9 miljarder kronor för att kompensera för sjuklönekostnader (Prop. 2020/21:1, utgiftsområde 24, s. 21). De totala kostnaderna för ersättning för höga sjuklönekostnader 2020 uppgick till 17,7 miljarder kronor (ESV 2021:12). I budget-propositionen för 2021 anvisades sammantaget 3,9 miljarder kronor för att bl.a. möjliggöra beslut om förlängning av bestämmelserna om ersättning för sjuklönekostnader (prop. 2020/21:1 utg.omr. 10 avsnitt 3.10.7, bet. 2020/21:SfU1, rskr. 2020/21:148). Det anvisade beloppet höjdes sedan med ytterligare 2,7 miljarder kronor (prop. 2020/21:84, bet. 2020/21:FiU43, rskr. 2020/21:201). I proposition 2020/21:166 föreslås anslaget övas med 2,5 miljarder kronor, vilket innebär att det totala anslagna beloppet är 12,5 miljarder kronor.

3.2 Anstånd med inbetalning av skatt och avgifter

Regeringens proposition 2019/20:132 Extra ändringsbudget för 2020 - Åtgärder med anledning av coronaviruset. 19 mars 2020. [Beslutad, bifall]. Regeringens proposition 2020/21:77 Extra ändringsbudget för 2021 – Stöd till företag, medel för vaccinering och andra åtgärder med anledning av coronaviruset. 12 januari 2021. [Beslutad, bifall]. Regeringens proposition 2020/21:166 Extra ändringsbudget för 2021 – Förlängda ersättningar på sjukförsäkringsområdet, stöd till företag, kultur och idrott samt andra åtgärder med anledning av coronaviruset. 1 april 2021. [Beslutad, bifall].

Stödet om anstånd med inbetalning av skatt och avgifter har förändrats och justerats under sedan pandemin startade. Stöden har förlängts och förbättrats, men även reglerna för anståndsavgift har ändrats.

Regeringen föreslog i proposition 2019/20:132 att det genom en förändring i lagen (2009:99) om anstånd med inbetalning av skatt, i vissa fall skulle vara möjligt för företag att få anstånd med inbetalning av skatt. Propositionen godkändes den 2 april 2020 av riksdagen med ändringar från utskottet. Förslaget innebar att anstånd med inbetalning av preliminär skatt, arbetsgivaravgifter och mervärdesskatt kunde beviljas efter ansökan som avsåg redovisningsperioderna januari–september 2020.⁶ Detta innebar att arbetsgivares sammanlagda skatteavdrag och arbetsgivaravgifter skulle redovisas i en arbetsgivardeklaration för varje redovisningsperiod. Redovisningsperioden var en kalendermånad. Vidare skulle den som är registrerad för mervärdesskatt lämna en mervärdesskattedeklaration för varje redovisningsperiod. Redovisningsperioden är enligt huvudregeln en kalendermånad (SFS 2011:1244, 26 kap.).

Regeringen föreslog i propositionen 2019/20:132 att Skatteverket ges möjlighet att bevilja anstånd med inbetalning av arbetsgivares sammanlagda skatteavdrag och arbetsgivaravgifter. Anståndstiden fick bestämmas till längst ett år. Företag som beviljades anstånd skulle dels betala ränta på det belopp de fått anstånd med, dels anståndsavgift. Räntan var 1,25 procent på anståndsbeloppet. Förutom ränta tillkom en anståndsavgift efter sex månader på 0,2 procent på beviljat anståndsbelopp och togs ut för varje påbörjad kalendermånad.⁷ Vare sig räntan eller avgiften var avdragsgill i företagets deklaration.

Regeringen föreslog den 12 januari 2021 i proposition 2020/21:77 om lag om ändring i lagen (2009:99) om anstånd med inbetalning av skatt i vissa fall (avsnitt 2.3 och 5), att tillfälliga anstånd med inbetalning av skatt ska kunna beviljas för fler redovisningsperioder, vilket innebar att anstånd kunde beviljas för redovisningsperioder som inföll under oktober-december 2020. Propositionen 2020/21:77 godkändes den 3 februari 2021 av riksdagen. Den 4 februari 2021 utfärdade Regeringen en lag som förlänger och förstärker anståndsmöjligheten för krisdrabbade företag. Syftet med lagen är att ytterligare stötta företag som är i behov av en tillfällig likviditetsförstärkning. Den nya lagen innebar följande förändringar: (1) Möjlighet att skjuta upp sex månaders skatteinbetalningar istället för tidigare maxtak på tre månader; (2) Möjlighet för företag att ansöka om förlängning av anståndstiden med ytterligare ett år; (3) Möjlighet att ansöka om anstånd retroaktivt kvarstår, vilket medför att skatteinbetalningar som har gjorts under 2020 kommer att kunna betalas tillbaka; (4) Möjlighet för företag att ansöka om anstånd även för redovisningsperioder som infaller i oktober - december 2020.

Skatteverket ges därmed möjlighet att förlänga anståndstiden till sex redovisningsperioder vid månadsredovisning och två perioder vid kvartalsredovisning för de anstånd som beviljats enligt lagen om anstånd med inbetalning av skatt i vissa fall. Anståndstiden får efter ansökan förlängas med som längst ett år och anståndsavgift måste erläggas redan från och med den månaden efter den månad då anståndet beviljas.

⁶ En motsvande ordning infördes i samband med finanskrisen 2008 och 2009, se Prop. 2008/09:113.

⁷ De här reglerna, som innebär en sänkning av kostnaderna jämfört med tidigare, började gälla 1 juni men tillämpas bakåt i tiden (retroaktivt) för alla tillfälliga anstånd som beviljats från 30 mars i år. Se Skatteverket (2020).

Anståndsavgiften var då 0,2 procent av anståndsbeloppet. Räntan och anståndsavgiften ska betalas samtidigt som den uppskjutna skatten eller avgiften.

I april 2021 föreslog regeringen i proposition 2020/21:166 att tillfälliga anstånd med inbetalning av skatt ska kunna beviljas för ytterligare fler redovisningsperioder. Därutöver ska nivån på anståndsavgiften sänkas till 0,1 procent på beviljat anståndsbelopp per kalendermånad. Propositionen godkändes den 21 april 2021 av riksdagen⁸ och ändringen trädde i kraft den 26 april 2021. Detta innebär att anstånd får ges med högst sju redovisningsperioder, sex redovisningsperioder vid månadsredovisning och två perioder vid kvartalsredovisning. Det finns inget sista datum för att ansöka om tillfälligt anstånd med betalning, men däremot kan ett anstånd som längst löpa till och med den 12 februari 2022 för arbetsgivaravgifter, avdragen skatt och moms som redovisas månads- och kvartalsvis. För helårsmoms får anståndstiden som längst löpa till och med den 17 januari 2023.

Reglerna om anstånd har inte någon begränsning när det gäller organisationsform eller storlek på företaget. Alla skattebetalare som betalar de specifika skatteavdrag och arbetsgivaravgifter som ska redovisas i en arbetsgivardeklaration, eller den mervärdesskatt som ska redovisas i en mervärdesskattedeklaration som ska lämnas för månad eller kvartal, kunde beviljas anstånd med inbetalningen av dessa skatter och avgifter.

De statsfinansiella konsekvenserna kan vara svåra att beräkna. Regeringen anger i propositionen (2019/20:136, s. 37) att den samlade offentligfinansiella effekten av anstånd med betalning av de aktuella skatterna består av två deffekter. Den första deffekten är en ränteeffekt av de uppskjutna betalningarna, som påverkar statens lånebehov. Den andra deffekten är den påverkan på statens uppbördsförluster som anstånden medför. Båda deffekterna har i sin tur två motverkande effekter. När det gäller ränteeffekten medför de uppskjutna betalningarna en räntekostnad för staten. Samtidigt påförs företagen som använder sig av anstånd en kostnadsränta och en anståndsavgift som sammantaget är högre än statens upplåningskostnad. Den offentligfinansiella nettoeffekten av de båda räntorna är, enligt regeringen, därför positiv för staten.

Även uppbördsförlusterna har två motverkande effekter. Som allmän princip gäller att uppbördsförlusterna ökar ju längre tid som förflyter mellan den skattepliktiga händelsen och skattebetalningen. Om skattekrediten förlängs hinner alltså fler företag att gå i konkurs innan skatten betalas. Samtidigt är syftet med de tillfälliga anstånden att förhindra konkurser genom att i grunden livskraftiga företag får hjälp att överbrygga tillfälliga likviditetsproblem. Möjligheterna till tillfälliga anstånd medför således att staten ökar risken för att det uppstår uppbördsförluster. Samtidigt utgår en anståndsavgift utöver den normala kostnadsräntan. Rent principiellt ska denna anståndsavgift kompensera för den ökade risken för uppbördsförluster (Prop. 2019/20:132, s. 37).

Cirka 36 800 företag har fått anstånd med inbetalning av arbetsgivaravgifter, avdragen preliminär skatt och mervärdesskatt fram till och med den 4 september 2020. Totalt uppgår kostnaden till 40,9 miljarder kronor för de beviljade anstånden med inbetalning

⁸ (https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/arende/betankande/extra-andringsbudget-for-2021---forlangda_H801FiU49)

av skatter och avgifter (Prop. 2020/21:1, utgiftsområde 24, s. 21). Lagändringen den 4 februari innebär att anståndsmöjligheten fullt utnyttjad ger 300 miljarder kronor i likviditetsförstärkning.

3.3 Statligt stöd vid korttidsarbete

Regeringens proposition 2019/20:132 Extra ändringsbudget för 2020 - Åtgärder med anledning av coronaviruset. 19 mars 2020. [Beslutad, bifall]. Förordning (2020:933) om ändring i förordningen (2020:208) om stöd vid korttidsarbete, utfärdad den 12 november 2020 och trädde ikraft den 1 januari 2021. SFS 2021:54 Lag om stöd vid korttidsarbete i vissa fall. Utfärdad 4 februari 2021, trädde i kraft 15 februari 2021 och upphör att gälla 30 juni 2021. Regeringens proposition 2020/21:121 Extra ändringsbudget för 2021 – Förlängda och förstärkta stöd vid korttidsarbete och omställningsstöd för företag med anledning av coronaviruset. 10 mars 2021. [Beslutad, Bifall]. SFS 2021:231 Lag om ändring i lagen (2021:54) om stöd vid korttidsarbete i vissa fall. Utfärdad den 25 mars 2021.

Regeringen föreslog i propositionen 2019/20:132 att ett nytt system för stöd vid korttidsarbete införs. Propositionen godkändes den 2 april 2020 av riksdagen med ändringar från utskottet. Stöd skulle enligt det nya systemet kunna lämnas under en begränsad tid till arbetsgivare som på grund av tillfälliga och allvarliga ekonomiska svårigheter behöver införa korttidsarbete. Systemet var således tänkt att utgöra ett komplement till det befintliga systemet som innebär att arbetsgivare bara kan ansöka om stöd när det allmänna konjunkturläget är mycket dåligt och efter aktivering från regeringen, enligt lag (2013:948) om stöd vid korttidsarbete.

Reglerna för statligt stöd vid korttidsarbete innebär att staten, arbetsgivaren och arbetstagen delar på kostnaderna för korttidsarbete. Kostnaderna för korttidsarbete utgörs av den lön inklusive arbetsgivaravgifter som motsvarar arbetstidsminskningen. Det statliga stödet uppgår till en tredjedel av kostnaderna (Prop. 2013/14:1). Företagen ansöker hos Skatteverket⁹ om så kallat preliminärt stöd som lämnas enligt tre fasta nivåer för arbetstids- och löneminskning. Stödet betalas ut via skattekontot hos Skatteverket.

Ett av de bakomliggande motiven till de nya bestämmelserna om korttidsarbete var att ett antal länder¹⁰ som har betydelse för svensk industri och konkurrenskraft har permanenta system för stöd till korttidsarbete. Systemen är alltid öppna för ansökningar från arbetsgivare. Således kan enskilda arbetsgivare som drabbas av svårigheter beviljas stöd oberoende av aktivering från regeringen och oberoende av det allmänna konjunkturläget. Sverige har däremot ett stöd som enbart kan ges efter aktivering av regeringen vid ett särskilt svårt allmänt konjunkturläge, vilket kan antas inträffa mycket sällan. Regeringen menade därför att det behöver införas ett motsvarande system för korttidsarbete även i Sverige för att svenska företag ska erbjudas likvärdiga villkor som i jämförelseländerna (Prop. 2019/20:132, s. 48). Regeringen beslutade därför om en ändring i lagen, enligt förordning (2020:208) om stöd vid korttidsarbete. Förordningen trädde i kraft den 7 april 2020.

⁹ Observera att denna ordning gäller det ordinarie systemet för korttidsarbete. För det nya, kompletterande stödet som infördes i april 2020, och som används under coronapandemin, ansöker företagen hos Tillväxtverket.

¹⁰ I propositionen anger regeringen Tyskland, Frankrike, Belgien, Nederländerna och Finland.

Lönetaket för stödet är 44 000 kr per månad. En arbetsgivare kan få stöd i sex kalendermånader, med möjlighet till förlängning i ytterligare tre kalendermånader. Stödet går till arbetsgivare som utbetalar det aktuella nedsatta lönebeloppet till arbetstagaren.¹¹ Stödet är ett rättighetsstöd, vilket innebär att alla företag som har rätt till stödet kommer att få det (se Tillväxtverket 2020b).

Godkännande för stöd får bara lämnas om arbetsgivarens ekonomiska svårigheter är tillfälliga och allvarliga, har orsakats av något förhållande utom arbetsgivarens kontroll och inte rimligen hade kunnat förutses eller undvikas. Arbetsgivaren ska också ha använt sig av andra tillgängliga åtgärder för att minska arbetskraftskostnaderna. Stöd får inte lämnas till arbetsgivare som vid tidpunkten för ansökan är skyldig att upprätta kontrollbalansräkning, är föremål för företagsrekonstruktion eller är på obestånd (Prop. 2019/20:132, s. 51).

Tillväxtverket betalar ut stödet till arbetsgivarna efter ansökan. Enligt Tillväxtverket (2020) fördelas kostnaderna för nedgång av arbetstid enligt tabell 3.

Tabell 3 Kostnader för nedgång i lön och arbetstid fördelas i fyra nivåer

Nivå	Minskad arbetstid	Minskad lön	Arbetsgivare	Stat	Minskad kostnad arbetsgivare
1	20%	4%	1%	15%	-19%
2	40%	6%	4%	30%	-36%
3	60%	7,5%	7,5%	45%	-53%
4*	80%	12%	8%	60%	-72%

Källa: Tillväxtverket 2020a samt 2021

***Anmärkning: Nivå 4 kunde endast sökas för maj, juni och juli 2020, men kan under 2021 sökas för januari-juni.**

Det kompletterande systemet för stöd vid korttidsarbete hade fram till och med den 3 september 2020 getts till ungefär 69 000 företag. I vårändringsbudgeten redovisade regeringen att de tillfört 19,4 miljarder kronor. I budgetpropositionen för 2021 redovisar regeringen att stödet uppgått till cirka 28 miljarder kronor (Prop. 2020/21:1, utgiftsområde 24, s. 21).

Inför årsskiftet skickades i november 2020 en promemoria med förslag till nya regler för stöd vid korttidsarbete ut på remiss av Finansdepartementet där flera förslag på förändringar föreslogs. Stödet till korttidsarbete förlängdes till utgången av juni 2021 med syftet att behålla jobb genom att stötta företag med lönekostnader. Förlängningen regleras i en ny tillfällig lag (SFS 2021:42), vilket i praktiken innebär att förlängningen blir ett nytt stöd. Samtidigt görs ändringar i den befintliga lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete. Lagändringen och tidigare beslutad förordningsändring syftar till att förtydliga hanteringen av stödet.

Förändringarna i lagen, den nya tillfälliga lagen och de redan beslutade ändringarna i förordningen innebär flera skillnader i stödet korttidsarbete 2021. Korttidsarbete 2021 skiljer sig från det tidigare stödet på flera punkter. Ersättning ska kunna sökas retroaktivt

¹¹ Stödet ersätter arbetad tid. Sjukdom, semester och föräldraledighet är frånvaro som inte inkluderas i stödet. Ansökan är öppen under hela 2020.

från 1 januari 2021, även om ansökan öppnar 29 mars. Med det nya stödet kan företag få stöd totalt sju månader från 1 december 2020 till 30 juni 2021. En ny ansökan behöver göras för att kunna ta del av det nya stödet och stödet kan sökas för maximalt fyra månader bakåt i tiden. Alla företag som omfattades av stödet under 2020 kommer att omfattas av korttidsarbete 2021.

Permitteringsnivåerna är fortsatt 20, 40 eller 60 procent. Dock kan stöd för korttidsarbete upp till 80 procent av arbetstiden sökas under januari, februari, mars och april och även under maj och juni efter beslut i riksdagen den 24 mars 2021. Till en början föreslogs att det från december 2020 till och med april 2021 ersätter staten fortsatt 75 procent av kostnaden för arbetstidsminskningen och från maj till och med juni 2021 ersätter staten 50 procent av kostnaden. Detta ändrades i beslut 24 mars 2021 till att staten under hela första halvåret 2021 finns en subventioneringsgrad på 75 procent. Det lönetaket om 44 000 kronor i månaden som varit sedan tidigare kvarstår. Kostnadsfördelningen för arbetstidsminskningen är oförändrad i det nya stödet (se tabell 3).

För de företag som ansöker om korttidsstöd och har en lönesumma på minst 400 000 kr under jämförelsemånaden, så ska ett skriftligt yttrande från en auktoriserad eller godkänd revisor eller registrerat revisionsbolag bifogas till ansökan.

En ytterligare förändring i korttidsstödet för 2021 gentemot tidigare är att företagare från januari 2021 kan få ersättning för kompetensinsatser som genomförs av arbetstagarna under den arbetsbefriade tiden under korttidsarbete. Detta möjliggör för företag att utöver att överkomma allvarliga ekonomiska svårigheter även kompetensutveckla för att stärka företaget på kort och lång sikt.

Övriga förändringar i stödet jämfört med hur stödet var tidigare är:

- *Ingen karens*, dvs den karens om 24 månader efter stödperiodens slut som fanns i det tidigare stödet där korttidspermittering kunde beviljas som längst för nio månader i följd, slopades under perioden 1 december 2020 till 30 juni 2021. Detta innebär att företag som haft stöd 2020 kan ansöka om nytt stöd. Det innebär även att företag som använt stödet tidigare under pandemin, men kunnat avsluta korttidsarbetet under en tid, kan gå in i systemet igen från den 1 december 2020. Kravet på sammanhängande period har därmed tagits bort.
- *Jämförelsemånad*. Företag som sökt stöd under 2020 kommer att ha den månad som legat till grund för beräkning av stöd vid korttidsarbete som lämnats under 2020 och följde Tillväxtverkets definition¹² som jämförelsemånad. För det företag som inte sökt stöd 2020 så är jämförelsemånaden för korttidsarbete 2021, september 2020.
- *Striktare kontroller*, dvs vid ansökan om nytt stöd ska företaget lämna underlag som styrker de allvarliga ekonomiska svårigheter som är orsakade av omständigheter utanför deras egen kontroll. Företaget ska även lämna kopior på avtal eller kollektivavtal för de medarbetare som ingår i korttidsarbetet vid ansökan.
- *Månadsvisa utbetalningar* av korttidsstöden 2021 vid godkända ansökningar.
- *Ordinarie lön för beräkning av stödet*, dvs löneökningar och nyanställningar efter jämförelsemånaden omfattas inte av stödet.

¹² Den kalendermånad som infaller tre månader före den månad då ansökan inkom eller månaden som inföll tre kalendermånader innan startmånaden för perioden som företaget söker stöd för – beroende på vilken av dessa som är tidigast.

- *Företag som omfattas av stödet* är alla de som omfattades av stödet under 2020 samt alla arbetsgivare, undantaget vissa offentliga aktörer. Ensamföretagare i enskild firma kan inte få stödet eftersom de inte är anställda. Däremot kan stödet beviljas för andra företagsformer där ägaren är den enda anställda, förutsatt att de andra kraven för stödet är uppfyllda.
- *Anställda som omfattas av stödet* är även de som tillhör arbetsgivarens familj och uppsagd personal.
- *Värdeöverföringar*, dvs företag har inte rätt till stöd om beslut eller verkställande av vinstutdelning, gottgörelse, förvärv av egna aktier eller minskning av aktiekapitalet eller reservfonden för återbetalning till aktieägarna eller medlemmarna sker två månader före stödperioden eller sex månader efter. Dock tillåts koncernbidrag i det fall företaget ingår i en koncern.

De grundläggande villkor som gäller för korttidsarbete 2021 är:

- Arbetsgivaren måste vara registrerad som arbetsgivare hos Skatteverket under jämförelsemånaden samt när ansökan om preliminärt stöd prövas.
- Stödet gäller för arbetsgivare som är juridiska personer eller fysiska personer som bedriver näringsverksamhet. Stödet kan inte erhållas av ensamföretagare i enskild firma samt vissa offentliga aktörer.
- Företaget måste ha drabbats av tillfälliga, allvarliga ekonomiska svårigheter orsakade av omständigheter utanför dess kontroll.
- Stöd kan endast erhållas för arbetstagare som var anställda hos arbetsgivaren under hela eller en del av jämförelsemånaden med samma eller högre sysselsättningsgrad som under stödmånaden och för vilka arbetsgivaren för stödmånaden var skyldig att betala arbetsgivaravgifter enligt socialavgiftslagen.
- Företaget måste ha gjort insatser för att minska kostnader för arbetskraft
- Företaget får inte vara på obestånd, under rekonstruktion eller skyldigt att upprätta en kontrollbalansräkning.
- Företaget får inte ha skatte- och eller avgiftsskulder som överlämnats till Kronofogdemyndigheten. Preliminärt stöd får inte ges till den arbetsgivare som har skulder avseende återkrav av stöd vid korttidsarbete vilka överlämnats till Kronofogdemyndigheten för indrivning.
- Företaget måste ha avtal om korttidsarbete med de anställda.
- Arbetstiden och lönen måste minska i enlighet med avtalet om korttidsarbete.
- Arbetsgivaren, eller någon med betydande inflytande i verksamheten, får inte ha näringsförbud.
- Företaget får inte under stödmånaderna, de två kalendermånaderna närmast före den första stödmånaden eller de sex kalendermånaderna närmast efter den sista stödmånaden verkställa eller besluta om vinstutdelning, gottgörelse, förvärv av egna aktier eller minskning av aktiekapitalet eller reservfonden för återbetalning till aktieägarna eller medlemmarna.

Under 2020 användes stödet i stor omfattning och ca 90 000 företag ansökte under året om stöd vid korttidsarbete. I december 2020 hade 73 000 företag beviljats preliminärt stöd till ett sammanlagt belopp om 32 miljarder kronor (Proposition 2020/21:83).

Ansökningarna har fortsatt att skickas in och sedan korttidsstödet öppnade i april 2020 har det fram till slutet av mars 2021 skickats in över 100 000 ansökningar om korttidsstöd

till Tillväxtverket¹³. Beslutad ram/anvisat anslag för stöd vid korttidsarbete var i budgeten för 2021 14,3 miljarder kronor (prop. 2020/21:99). En ökning föreslogs i vårändringsbudgeten med 3,4 miljarder kronor.

3.3.1 Ersättning för kostnader för kompetensinsatser vid korttidsarbete

Förordning (2020:1249) om ersättning för kostnader för kompetensinsatser vid korttidsarbete, utfärdad den 18 december 2020. Regeringens proposition 2020/21:1 Budgetproposition för 2021. [Beslutad, bifall]

Den 17 december 2020 beslutade regeringen om en ny förordning som reglerar möjligheterna för arbetsgivare som får stöd vid korttidsarbete att också få ersättning för kostnader för kompetensinsatser som anordnas inom ramen för den tid som frigörs vid korttidsarbete. Ändringar i lag om stöd vid korttidsarbete samt den nya förordningen om ersättningar för kostnader för kompetensinsatser vid korttidsarbete trädde ikraft den 1 januari 2021. Förslaget presenterades i budgetpropositionen för 2021.

Staten ersätter 60 procent av kostnaden för kompetensinsatser som utförs under tid som frigörs vid korttidsarbete under stödperioden. Ersättningens storlek är begränsad till ett visst högsta belopp per arbetstagare.

Statens kostnader för ersättning till arbetsgivarna uppskattas bli mellan 1 miljon kronor och 18 miljoner kronor per år, beroende på hur stödet nyttjas (Prop. 2020/21:1, utgiftsområde 24).

3.4 Statliga kreditgarantier – företagsakuten

Regeringens proposition 2019/20:142 Extra ändringsbudget för 2020 – kreditgarantier för lån till företag. 26 mars 2020. [Beslutad, bifall]

Propositionen godkändes den 1 april av riksdagen med ändringar från utskottet. Regeringen föreslog i proposition 2019/20:142 att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2020 ställa ut kreditgarantier om sammanlagt högst 100 miljarder kronor till kreditinstitut.¹⁴ Kreditinstituten ska bedriva verksamhet i Sverige för lån till primärt små och medelstora företag, som på grund av covid-19 fått ekonomiska svårigheter, men som i övrigt bedöms vara livskraftiga. Företagen ska ha sin huvudsakliga verksamhet eller sitt säte i Sverige. Kreditgarantiprogrammet omfattar inte garantier för lån till finansiella företag.

En statlig kreditgaranti innebär att staten går i borgen för någon annans betalningsåtagande upp till ett visst belopp. En garantiavgift tas ut som motsvarar förväntade förluster och administrativa kostnader som förknippas med åtagandet. Garantiverksamheten förväntas sammantaget vara självfinansierat på lång sikt. Garantiavgiften till staten grundar sig på respektive låntagares aktuella riskklass, med utgångspunkt i företagets långsiktiga kreditvärdighet. Riskbedömningen sker enligt

¹³ Enligt information på Tillväxtverkets webbplats, uppdaterad 2021-04-28: <https://tillvaxtverket.se/om-tillvaxtverket/information-och-stod-kring-coronakrisen/korttidsarbete/aktuellt-om-korttidsarbete/korttidsnyheter/2021-04-28-utveckling-och-forbattning-i-hanteringen-av-korttidsstodet.html> [hämtad 2021-05-10]

¹⁴ Riksgälden benämner dessa kreditgarantier för "företagsakuten".

kreditinstitutens processer för kreditprövning. Kredit som beviljas inom ramen för garantiavtalet baseras på företagets långsiktiga kreditvärdighet enligt bankernas interna ratingsystem, vid tidpunkten för lånets beviljande. Garantiavgiften fastställs utifrån ratingen. Garantiavgifter till staten ska betalas av kreditinstitutet i förskott årsvis. Garantiavgiften som bankerna ska betala är mellan 0,53 och 1,03 procent men kan bli högre för de mest utsatta företagen.¹⁵

De statliga kreditgarantierna hanteras av Riksgälden som tecknar avtal med kreditinstitut som handlägger kreditgivningen och gör erforderlig kreditprövning. Den 25 september 2020 har 71 banker och institut tecknat avtal med Riksgälden. De beviljade lånen till företagen (som omfattas av den statliga kreditgarantin) uppgick den 25 september 2020 till 2,3 miljarder kronor (Riksgälden 2020).

Lån och kreditfaciliteter till ett företag får högst uppgå till 25 procent av omsättningen för 2019, alternativt två gånger storleken för företagets lönekostnad under 2019. För företag som startats från och med första januari 2019 får lån högst uppgå till företagets uppskattade årliga lönekostnad för de två första verksamhetsåren. Lånen får inte överstiga 75 miljoner kronor per företag. I undantagsfall kan högre lånebelopp tillåtas efter särskild prövning av Riksgäldskontoret, men får då högst uppgå till 250 miljoner kronor. Krediter garanteras med upp till 70 procent av lånebeloppet och staten ersätter kreditinstitutet med upp till 70 procent av den förlust som uppstår på det lån som garantin avser. Krediterna kunde i ett första steg sökas fram till och med 31 december 2020.

Regeringen beslutade den 11 februari 2021 att ytterligare förlänga Företagsakuten fram till 30 juni 2021 (prop. 2020/21:77, bet. 2020/21:FiU40). Detta innebär att företag kan ansöka om lån inom garantiprogrammet fram till 30 juni genom företagets långgivare/bank. Garantiramen för 2021 är satt till 50 miljarder kronor av staten, vilket är en halvering från 2020. Staten garanterar upp till 70 procent av lånebeloppet, vilket innebär att vid fullt utnyttjat program, så kan lånen uppgå till 71,4 miljarder kronor.

Under 2020 var den bransch som beviljats flest antal lån Hotell och restaurang. Handel var den bransch där den största utlåningen sett till antal kronor skedde. 90 procent av lånen och närmare 50 procent av volymen togs av företag med upp till 49 anställda. Den 9 april 2021 hade Riksgälden inom ramen för garantiprogrammet Företagsakuten totalt beviljat 2,6 miljarder SEK i lån till företag. Antalet beviljade lån var 750 st.

3.5 Sänkta arbetsgivar- och egenavgifter för unga

Regeringens proposition 2020/21:83 Extra ändringsbudget för 2021 - Förstärkt stöd till företag, nedsättning av arbetsgivaravgifter för unga och andra åtgärder med anledning av coronaviruset. 19 januari 2021. [Beslutad, bifall]

Från och med den 1 januari 2021 sänktes arbetsgivaravgifterna för 19–23 åringar för perioden januari 2021 till mars 2023 från 31,42 till 19,73 procent. Syftet är att motverka pandemins negativa konsekvenser för unga på arbetsmarknaden.

Den offentligfinansiella effekten av förslaget är -10,41 miljarder kronor per helår.

¹⁵ Enligt artikel i Dagens industri den 8 april 2020. Se Cervenka (2020).

3.6 Utökade lånemöjligheter till företag

Regeringens proposition 2019/20:99 Vårändringsbudget för 2020. 9 april 2020. [Beslutad, bifall]

Propositionen godkändes den 16 juni 2020 av riksdagen med ändringar från utskottet. I och med godkännandet av vårändringsbudgeten 2020 beslutades åtgärder som kan underlätta företagens tillgång till finansiering. Syftet är att trygga sysselsättning och tillväxt i företag som har drabbats hårt av coronapandemin. I detta avsnitt presenterar vi ett antal stöd som innebär utökade lånemöjligheter till företag.

3.6.1 Lånemöjligheter riktade till små och medelstora företag

Almi Företagspartner AB (Almi) fick ett kapitaltillskott på 3 miljarder kronor för att öka sin utlåning till små och medelstora företag i hela landet. Almi har i uppdrag att utveckla och finansiera små och medelstora företag i hela landet samt erbjuda företag marknadskompletterande finansiering. Regeringen gjorde bedömningen att Almis kapacitet för utlåning behövde förstärkas för att kunna möta en ökad efterfrågan på finansiering. Regeringen föreslog därför i vårändringsbudgeten 2020 att Almi skulle ges ett kapitaltillskott på 2 950 miljoner kronor.

3.6.2 Lånemöjligheter riktade till innovativa företag

Som ett komplement till Almis kapitaltillskott på 3 miljarder kronor fick Almi Invest ytterligare 400 miljoner kronor för att stötta små innovativa bolag.¹⁶ Medlen syftar till att motverka negativa ekonomiska effekter av coronavirusets spridning i små innovativa bolag samt undvika att strukturkapital och immateriella värden i bland annat life science-sektorn går till spillo.

Almi Invest är idag delägare i cirka 350 sådana innovativa svenska bolag. Tillskottet på 400 miljoner kronor syftar till att möjliggöra för Almi Invest att kortsiktigt kunna ta ansvar för bolag inom bland annat life science där man redan är delägare och där kapitalbehovet ökar på grund av virusutbrottet. Pengarna ska också innebära att bolaget kan fortsätta nyinvestera vilket är viktigt då det finns en risk att privata alternativ för ägarkapital framöver minskar.

3.6.3 Svensk Exportkredits utökade kreditgarantier

AB Svensk Exportkredits (SEK) låneram ökas från 125 till 200 miljarder kronor och kan användas till att ge både statsstödda och kommersiella krediter till svenska exportföretag. Syftet är att stärka SEKs utlåningskapacitet och därmed ge bolaget bättre förutsättningar att stötta exportföretagen. I budgetpropositionen föreslår regeringen en ökad låneram för SEK på grund av ökat behov till följd av covid-19 (Prop. 2020/21:1, utgiftsområde 24, s. 152).

De stora svenska exportföretagen, deras underleverantörer och internationella kunder lånade 125 miljarder kronor från SEK under 2020. Detta är en ökning med 67 procent i jämförelse med 2019.

3.7 Utökade exportkreditgarantier

Regeringens proposition 2019/20:99 Vårändringsbudget för 2020. 9 april 2020. [Beslutad, bifall]

¹⁶ Almi Invest AB är ett dotterbolag till Almi företagspartner AB.

Propositionen godkändes den 16 juni 2020 av riksdagen med ändringar från utskottet. I och med godkännandet av vårändringsbudgeten 2020 utökades exportkreditgarantier för att finansiera exportaffärer. Exportföretagen inte ska tappa i konkurrenskraft jämfört med konkurrerande företag i andra länder. Exportkreditgarantierna ska hjälpa exporterande företag som har drabbats hårt av coronapandemin.

Exportkreditnämndens (EKN) tak för kreditgarantier utökas från 450 till totalt 500 miljarder och minskad självrisk hos bankerna ger företag nya och förbättrade möjligheter att låna.¹⁷ Det utökade taket på 50 miljarder ses som en satsning för att mildra de ekonomiska konsekvenserna av coronapandemin. EKN:s garantier är till för exporterande företag i alla storlekar samt underleverantörer till exporterande företag. EKN erbjuder en rad olika garantier. Nedan listas EKN:s garantier som vi uppfattat som särskilt formade för att hantera ekonomiska effekter av spridningen av covid-19. I regeringens budgetproposition föreslås den höjda exportkreditramen vara oförändrad under 2021, då den höga efterfrågan på exportkreditgarantierna förväntas fortsätta (Prop. 2020/21, utgiftsområde 24, s. 143).

3.7.1 Rörelsekreditgaranti för små och medelstora företag

Rörelsekreditgarantin syftar till att underlätta kapitalförsörjningen för exporterande små och medelstora företag samt underleverantörer till exporterande företag. Med en rörelsekreditgaranti delar banken risken med EKN när banken lämnar rörelsekrediter i form av lån, checkkredit, övertrasseringsrätt eller fakturakredit. EKN garanterar 80 procent av det beviljade beloppet.

EKN kan utfärda rörelsekreditgaranti för lån, checkkredit, övertrasseringsrätt eller fakturakredit som avser kapital för att finansiera exportverksamhet. Behovet av kapital kan vara för kostnader som uppkommer innan en exportorder är tecknad eller efter avtal. Det ska vara skiljt från kredittagarens behov av mer långsiktigt risk eller eget kapital.

Garantin utfärdas till banker eller andra kreditgivare som lämnar krediter till företag med en omsättning upp till 5 miljarder kronor. Kreditens löptid ska normalt inte uppgå till mer än 24 månader. För en checkkredit får löptiden vara högst 12 månader.

Rörelsekreditgarantin skyddar banken mot förlust om kredittagaren inte återbetalar den garanterade krediten. EKN ersätter banken vid förlust med 80 procent av den utestående krediten som garantin avser. Banken behöver således bara ta 20 procent av risken. Förlusten beräknas som den utestående fordringens kapitalbelopp, plus ränta, minus det belopp som banken erhållit när banken tagit sin eventuella säkerhet i anspråk. EKN bestämmer premien utifrån riskbedömning av kredittagaren. Premien motsvarar vanligtvis bankens riskpremie. Minimipremien är 1 500 kronor per garanti.

3.7.2 Enskild kreditgaranti till stora företag

För att möta nya finansieringsbehov som orsakats av coronapandemin har EKN även tagit fram en garanti för stora företags rörelsefinansiering (enskild kreditgaranti) och deras underleverantörsfinansiering. EKN kan bevilja stora företag en högre garantitäckning för finansiering som avser betalning till underleverantörer. Enskild

¹⁷ Regeringen har ett tidigare bemyndigande att under 2020 ställa ut kreditgarantier för exportkrediter som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 450 miljarder kronor. Det utökade bemyndigandet omfattar därför 50 miljarder kronor.

kreditgaranti kan användas av exporterande företag med mer än 500 miljoner kronor i omsättning. Garantin täcker 75 procent av bankens lån till företaget. EKN:s garantitäckning för finansiering som avser betalning till företagets underleverantörer uppgår till 80 procent.

3.7.3 Garanti för korta krediter till höginkomstländer

EKN kan tillfälligt under 2020 garantera betalningsrisken i leverantörskrediter till höginkomstländer. Normalt är det endast privata kreditförsäkrare som garanterar kredittider under två år till höginkomstländer, men under coronakrisen kan även EKN göra det. Detta stöd har förlängts till att gälla även första halvåret 2021.

3.7.4 Garanti för underleverantörers finansiering

Denna kreditgaranti gör det möjligt för EKN att risktäcka banken när bankens finansiering är avsedd för företagets underleverantörer. Syftet med denna kredit är att stötta underleverantörer till företag på så sätt att underleverantörerna får snabbare betalt än enligt de betalningsvillkor som angivits i avtalet mellan företaget och underleverantören.

3.8 Statligt stöd till hyresvärdar för rabatt på hyra

Förordning (2020:237) om statligt stöd när vissa lokalhyresgäster fått rabatt på hyran, utfärdad den 16 april 2020. Förordning om ändring i förordningen (2020:237) om statligt stöd när vissa lokalhyresgäster fått rabatt på hyran, utfärdad den 2 juli 2020. Förordning 2021:273 om statligt stöd när vissa lokalhyresgäster fått rabatt på hyran under första kvartalet 2021, utfärdad den 8 april 2021.

För att stödja vissa lokalhyresgäster har regeringen genom förordning (2020:237) beslutat om ekonomiskt stöd för tillfälligt sänkta fasta hyror för utsatta branscher. Stödet innebär att hyresvärdar som i avtal sänkt den fasta hyran för hyresgäster under perioden 1 april till 30 juni i vissa utsatta branscher kan söka stöd för att kompensera en del av hyressänkningen.

Hyresgästen ska under perioden vara verksam i en bransch som omfattas av stödet. De branscher som räknas som utsatta är sällanköpshandel, hotell och restaurang, samt vissa andra branscher såsom sektorer inom resor, fritid och kultur.¹⁸ Kompensationen uppgår maximalt till 50 procent av den nedsatta fasta hyran, dock maximalt 25 procent av den ursprungliga fasta hyran. Kompensationen söks av hyresvärderna i efterhand via länsstyrelserna. Regeringen avsatte fem miljarder kronor (Prop. 2019/20:146, s. 5).

Den 2 juli 2020 beslutades det om förändringar i förordningen så att fler branscher skulle kunna söka stödet från och med den 31 juli. Den stödberättigade perioden var fortfarande densamma, det vill säga 1 april till 30 juni 2020.

Avtalet skulle ha tecknats mellan hyresvärderna och hyresgästen senast den 31 juli 2020. Utökningen gällde bland annat sektorerna "underhåll och reparation av motorfordon utom motorcyklar", "uthyrning och leasing av motorfordon" och "sport- och fritidsutbildning" (Prop. 2019/20:146, s. 5).

¹⁸ För en fullständig beskrivning, se Länsstyrelsen Västra Götaland (2020).

För att få stödet ansöker hyresvärden hos Boverket via en särskild e-tjänst. Sedan handlägger och beslutar sju länsstyrelser om bifall eller avslag på ansökan. Då länsstyrelserna godkänt ansökan betalas stödet ut av Boverket. Länsstyrelsen i Västra Götalands län samordnar länsstyrelsernas arbete med stödet. Länsstyrelsens beslut kan överklagas till Förvaltningsrätten.

Till följd av den ökade smittspridningen i samhället och de negativa ekonomiska konsekvenser som det innebär för många företag återinförs stödet för lokalhyreskostnader som togs fram våren 2020. Stödet omfattar inledningsvis första kvartalet 2021. Stödet är som tidigare tillfälligt och riktar sig till företag inom vissa utsatta kundnära branscher som fått ekonomiska svårigheter med anledning av pandemin. På motsvarande sätt som gällde för perioden april-juni 2020 riktas stödet till företag i detaljhandeln samt hotell- och restaurangbranschen, samt till vissa andra konsumentnära branscher och sådana tjänsteverksamheter som bygger på fysisk närhet med kunden. Stödet utformas så att lokalhyresvärdar som sänker den fasta hyran för hyresgäster under första kvartalet 2021 ges kompensation med 50 procent av den nedsatta fasta hyran. Senast den 31 december 2020 ska det finnas ett befintligt hyresförhållande och senast den 31 maj 2021 ska ett skriftligt avtal om hyresrabatt ha tecknats mellan hyresvärd och hyresgäst. I övrigt följer hyresstödet tidigare konstruktion.

Regeringen arbetar nu för att stödet även ska införas för det andra kvartalet 2021. Utgångspunkten är att förlängningen kommer att följa utformningen av hyresstödet för perioden januari-mars. Dock behöver satsningen godkännas av EU-kommissionen då det handlar om statsstöd.

Regeringen beräknade att hyresstödet kunde uppgå till 5 miljarder kronor för 2020. I budgetpropositionen reviderade regeringen stödet till 2 miljarder kronor för 2020 (Prop. 2020/21:1). Enligt statistik från Boverket (2020) har stöd beviljats för 402 miljoner kronor, per den 28 september 2020. De största beloppen beviljade stöd gick till Stockholms län (155 Mkr), Västra Götalands län (89 Mkr) och Skåne län (35 Mkr). Största stöden per invånare har gått till Stockholms län och Jämtlands län.

I statens budget för 2021 finns ett anslag på 3 miljarder uppfört. I vårändringsbudgeten (prop. 2020/21:99) föreslår regeringen att ytterligare öka anslaget med 3 miljarder kronor. Stödet förutsätter dock godkännande av Europeiska kommissionen.

3.9 Omställningsstöd till företag med omsättningstapp

Regeringens proposition 2019/20:181 Extra ändringsbudget för 2020 – Förstärkt stöd till välfärd och företag, insatser mot smittspridning och andra åtgärder med anledning av coronaviruset. 10 juni 2020. [Beslutad, bifall]. Förordning (2020:552) om omställningsstöd, utfärdad 17 juni 2020. Lag (2020:548) om omställningsstöd, utfärdad den 18 juni 2020. Förordningsmotiv (2020:8), utfärdad den 17 juni 2020. Regeringens proposition 2020/21:4 Extra ändringsbudget för 2020 – Förlängda och förstärkta stöd och ersättningar med anledning av coronaviruset. 10 september 2020. [Beslutad, bifall]. Förordning (2021:126) om omställningsstöd för augusti 2020-februari 2021, utfärdad den 18 februari 2021. Regeringens proposition 2020/21:121 Extra ändringsbudget för 2021 - Förlängda och förstärkta stöd vid korttidsarbete och omställningsstöd för företag med anledning av coronaviruset. 10 mars 2021. [Beslutad, bifall].

Omställningsstödet ska göra det möjligt för företag att överbrygga den akuta krisen och samtidigt underlätta för företag att ställa om och anpassa sin verksamhet. Stödet kan sökas av företag som haft ett omsättningstapp på minst 30, 40 eller 50 procent beroende på vilken period som företaget ansöker om stöd för. Storleken på stöden, dvs den maximala subventionsgraden är mellan 70-90 procent av företagets "fasta kostnader eller icke-täckta fasta kostnader". Stödet har förstärkts och förlängts vid flera tillfällen under pandemin och ska kunna användas för perioder mellan mars 2020 till och med juni 2021. Utöver det finns även ett förstärkt omställningsstöd som kan sökas av företag som påverkas särskilt av vissa restriktioner.

Stödet var från början ett tillfälligt stöd för företag som tappade mycket av sin omsättning på grund av corona under månaderna mars och april 2020 och syftade till att underlätta för företag som på kort sikt hade problem med att täcka sina fasta kostnader när intäkterna föll till följd av corona. Stödet omfattar företag som är godkända för F-skatt samt de stiftelser, ideella föreningar och registrerade trossamfund som är undantagna från skattskyldighet men som uppfyller kraven för att vara allmännyttiga.

Företag kan få statligt stöd med 75 procent av det procentuella omsättningstappet, beräknat på företagets fasta kostnader för mars och april 2020. För att kunna få del av omställningsstöd ska företaget ha redovisat en nettoomsättning om minst 250 000 kronor det senaste räkenskapsåret. Nettoomsättningen ska ha minskat med mer än 30 procent under mars och april 2020 jämfört med mars och april 2019. Nedgången ska vara orsakad av spridningen av sjukdomen covid-19.

Storleken på stödet beror på hur mycket företagets nettoomsättning har minskat. Det lägsta stöd som beviljas är 5 000 kronor medan det högsta är 150 miljoner kronor. Om stödet uppgår till minst 100 000 kronor kan företaget även få ekonomiskt stöd för administrativa kostnader som företaget haft för att göra sin ansökan. Sådant stöd ges med högst 10 000 kronor per företag. Skatteverket handlägger och betalar ut stödet som tillförs företagen genom kreditering på skattekontot. Skatteverket föreslås under 2021 få ökat anslag med 60 miljoner kronor för att administrera omställningsstöd. (Prop. 2020/21:1, utgiftsområde 3, s. 19).

Företag som ansöker om omställningsstöd ska ange utgifter för fasta kostnader, eftersom det är dessa som stödet är tänkt att ersätta. Däremot kan inte företag få ersättning till löner eller revisionskostnader.¹⁹ Som fasta kostnader räknas bland annat hyra och leasing, räntor, värdeminskning, fastighetsskatt och kommunal fastighetsavgift, förbrukning av vatten och el, avlopp, uppvärmning av lokaler, internet, vissa tjänster såsom städning och sophantering (SFS 2020:552 10§).

Företag som har skatte- eller avgiftsskulder som lämnats till Kronofogden kommer inte att kunna få del av stödet. Inte heller företag som kan anses vara på obestånd enligt konkurslagen eller har sin hemvist i länder som OECD och EU betecknar som icke-samarbetsvilliga ur skattesynpunkt.

Regeringen föreslog den 10 september 2020 att omställningsstödet till företag utökas så att även maj, juni och juli månad 2020 blir stödberättigade månader (Prop. 2020/21:4).

¹⁹ Information från Skatteverkets hemsida

<https://skatteverket.se/foretagochorganisationer/skatter/coronainformationforforetagforeningarochoffentligaa ktorer/omstallningsstodtillfoljdavcorona.4.1c68351d170ce5545274834.html> [hämtat 2020-10-20].

Förslaget beslutades den 23 september 2020 och det innebar att omställningsstödet även omfattade månaderna maj, juni och juli 2020. Stöden likande till stor del det omställningsstöd som gick att söka för mars-april 2020, men hade några andra förutsättningar. Mest utmärkande skillnader var att det krävdes en större minskning i nettoomsättningen för att kunna erhålla stöd samt att maxbeloppet för en stödperiod ändrades.

Med anledning av den utökade tiden som omställningsstödet kan sökas för, ökade anslaget med 7 miljarder kronor vilket innebär att anslaget för omställningsstöd utökades från 39 miljarder till 46 miljarder kronor (Prop. 2020/21:4, s. 4). Regeringen beräknade även att anslaget behöver ökas med 2 miljarder kronor för 2021.

Det utökade omställningsstödet omfattar företag som fått en minskad nettoomsättning för maj respektive juni och juli 2020 i förhållande till motsvarande månader 2019. För maj ska nettoomsättningen ha minskat med mer än 40 procent och för juni och juli ska den sammanlagda nettoomsättningen ha minskat med mer än 50 procent för att omställningsstöd ska betalas ut.

På samma sätt som tidigare ges omställningsstöd med 75 procent av det procentuella omsättningstappet, beräknat på företagets fasta kostnader för maj-juli 2020. För stödperioden maj 2020 ges omställningsstöd med högst 75 miljoner kronor per stödberättigat företag och för stödperioden juni och juli 2020 ges omställningsstöd med högst 150 miljoner kronor per stödberättigat företag. Företag ska betala skatt på omställningsstödet, som är ett så kallat näringsbidrag. För verksamheter som är undantagna från skattskyldighet är omställningsstödet skattefritt. Detta gäller till exempel allmännyttiga ideella föreningar.

Omställningsstödet förlängdes och förändrades ytterligare som en fortsättning och omfattade då perioden augusti 2020 – april 2021 efter godkännande av EU-kommissionen. Stödperioderna är augusti-oktober 2020, november-december 2020, januari-februari 2021, mars 2021 och april 2021, jämfört med motsvarande månader under 2019. För att kunna få stödet ska företaget ha tappat väsentligt i nettoomsättning jämfört med samma period 2019 – referensperioden. För stödperioden augusti – oktober 2020 behöver företaget tappat mer än 40 procent i nettoomsättning för att kunna söka stödet. För övriga stödperioder, så behöver företaget tappat mer än 30 procent för att kunna söka stödet. Nedgången ska vara en konsekvens av coronapandemin. Företaget får inte ha tagit emot annat statligt stöd för sådana fasta kostnader som omställningsstödet beräknas på.

Stödet liknar de tidigare periodernas omställningsstöd, men beräkningen är något annorlunda. De stödberättigande företagen får ersättning för mellan 70–90 procent av sina icke täckta fasta kostnader samt att maxbeloppet för stödperioderna förändras. Maxbeloppet är 97 miljoner kronor och söker företaget stöd för fler än en av stödperioderna augusti-oktober 2020, november-december 2020, januari-februari 2021, mars 2021 och april 2021 gäller maxbeloppet det sammanlagda stödet för dessa stödperioder. Den som kan söka stödet ska vara enskild näringsidkare, ensam firmatecknare, behörig företrädare (till exempel vd eller särskild firmatecknare) eller omställningsstödsombud.

Regeringen har aviserat om en förlängning av det ordinarie omställningsstödet för månaderna juli, augusti och september 2021. Förslaget är att kravet på omsättningstapp ska vara 30 procent och stödet ska ges som en andel av företagets icke-täckta fasta kostnader beroende på hur stort omsättningstappet har varit. Ett företag kan få som mest 97 miljoner kronor i ordinarie omställningsstöd för perioder mellan augusti 2020 och september 2021.

Regeringen hade beräknat att omställningsstödet kan uppgå till 46 miljarder kronor för 2020 (Prop. 2020/21:4, s. 4). I budgetpropositionen gjorde dock regeringen bedömningen att omställningsstödet endast kommer uppgå till 14 miljarder kronor för 2020 (Prop. 2020/21:1, s. 33). Enligt primära siffror från Skatteverket har omställningsstödet beviljats till 18 000 företag med totalt cirka 1,6 miljarder kronor till och med den 4 september (Prop. 2020/21:1, utgiftsområde 24, s. 21). För hela år 2020 beviljades ca 35 miljarder i omsättningsstöd (prop. 2020/21:100). För 2021 var beslutad ram/anslag för omställningsstöd 20 miljarder kronor. I ändringsbudgeten (prop. 2020/21:121) som beslutades i mars 2021, ökade anslaget med 11,7 miljarder kronor till totalt 31,9 miljarder kronor.

3.10 Omsättningsstöd till enskilda näringsidkare

Förordning (2020:893) om omsättningsstöd till enskilda näringsidkare för mars-juli 2020, utfärdad den 5 november 2020. Förordning (2021:143) om omsättningsstöd till enskilda näringsidkare för augusti 2020-februari 2021, utfärdad den 26 februari 2021. Regeringens proposition 2020/21:4 Extra ändringsbudget för 2020 – Förlängda och förstärkta stöd och ersättningar med anledning av coronaviruset. 10 september 2020 [Beslutad, bifall]. Regeringens proposition 2020/21:1 Budgetproposition för 2021. [Beslutad, bifall]

Omsättningsstödet till enskilda näringsidkare infördes i november 2020. Stödet riktar sig till enskilda näringsidkare som har drabbats av ett större tapp i omsättningen till följd av pandemin. Initialt omfattade stödet tiden mars till juli 2020. Stödet har därefter förlängts till att även omfatta tiden augusti 2020 till februari 2021. Regeringen har aviserat att stödet kommer att förlängas ytterligare för att omfatta tiden mars 2021 – juni 2021.

Stödet kan användas av enskilda näringsidkare som haft ett omsättningstapp på minst 30, 40 eller 50 procent beroende på vilken stödperiod man ansöker om. Storleken på stödet är 75 eller 90 procent av den enskilda näringsidkarens omsättningstapp beroende på stödperiod.

I propositionen (2020/21:4) föreslog regeringen ett anslag på 3,5 miljarder kronor för att finansiera stödet. I budgetpropositionen för 2021 föreslog regeringen att anslaget skulle öka med 1,5 miljarder under 2021.

3.11 Omsättningsstöd till handelsbolag

Förordning (2021:208) om omsättningsstöd till handelsbolag för mars 2020-februari 2021, utfärdad 18 mars 2021. Regeringens proposition 2020/21:77 Extra ändringsbudget för 2021 – Stöd till företag, medel för vaccinering och andra åtgärder med anledning av coronaviruset. 12 januari 2021. [Beslutad, bifall]

Omsättningsstödet till handelsbolag, inklusive kommanditbolag, med minst en fysisk person som delägare infördes i mars 2021. Stödet riktar sig till handelsbolag som har drabbats av ett större tapp i omsättningen till följd av pandemin. Stödet är utformat på

liknande sätt som omsättningsstödet till enskilda näringsidkare. Omsättningsstödet omfattade initialt tiden mars 2020 till februari 2021, men regeringen har aviserat att stödet ska förlängas till att även omfatta tiden mars 2021 till juni 2021.

I propositionen (2020/21:77) föreslog regeringen att anslaget för stödet skulle uppgå till 1,57 miljarder kronor.

3.12 Sänkta arbetsgivar- och egenavgifter för unga

Regeringens proposition 2020/21:83 Extra ändringsbudget för 2021 - Förstärkt stöd till företag, nedsättning av arbetsgivaravgifter för unga och andra åtgärder med anledning av coronaviruset. 19 januari 2021. [Beslutad, bifall]

Från och med den 1 januari 2021 sänktes arbetsgivaravgifterna för 19–23 åringar för perioden januari 2021 till mars 2023 från 31,42 till 19,73 procent. Syftet är ett motverka pandemins negativa konsekvenser för unga på arbetsmarknaden.

Den offentligfinansiella effekten av förslaget är -10,41 miljarder kronor per helår.

3.13 Tillfälligt slopad förmånsbeskattning för gåvor till anställda upp till 2000 kr

Lag (2021:300) om tillfällig skatte- och avgiftsfrihet för förmån av fri parkering och gåva till anställda. Regeringens proposition 2020/21:166 Extra ändringsbudget för 2021 – Förlängda ersättningar på sjukförsäkringsområdet, stöd till företag, kultur och idrott samt andra åtgärder med anledning av coronaviruset. 6 april 2021. [Beslutad, bifall]

Under 2020 slopades tillfälligt förmånsbeskattningen för gåvor till anställda upp till ett värde på 1 000 kronor per anställd. Den 21 april 2021 fattade riksdagen beslut om att skattefriheten ska ligga kvar även under 2021 och att beloppsgränsen fördubblas till 2000 kronor.

Förslaget beräknas kosta 280 miljoner kronor under 2021.

3.14 Ny tidsbegränsad grund för företagares arbetslöshet

Förordning (2020:503) om ändring i förordningen (1997:835) om arbetslöshetsförsäkring, utfärdad den 11 juni 2020. Förordning (2021:315) om ändring i förordningen (1997:835) om arbetslöshetsförsäkring, utfärdad den 29 april 2021.

Regeringen beslutade i juni 2020 om en förordningsändring som gjorde det möjligt för en företagare att vidta vissa begränsade åtgärder i näringsverksamheten och samtidigt få arbetslöshetsersättning.

Det innebar att det blev tillåtet att, till exempel, uppdatera sin webbplats eller sina sociala medier i begränsad omfattning eller att upprätthålla av viss begränsad kontakt med kunder eller leverantörer, om dessa åtgärder enbart syftade till att kunna återuppta verksamheten. Denna tillfälliga regel har förlängts till att även gälla under 2021.

3.15 Ökad möjlighet till a-kassa vid vilande företag

Förordning (2020:220) om ändring i förordningen (1997:835) om arbetslöshetsförsäkring, utfärdad den 9 april 2020. Förordning (2021:65) om ändring i förordningen (1997:835) om arbetslöshetsförsäkring, utfärdad den 4 februari 2021.

Möjligheten att få arbetslöshetsersättning när ett företag har varit vilande har utökats. Med anledning av utbrottet av det nya coronaviruset beslutade regeringen i mars 2020 att uppehåll i verksamheten som görs under 2020 inte ska beaktas vid prövningen av femårsregeln. Beslutet innebär att det vid prövning av rätten till ersättning ska bortses från de tillfällen då verksamheten lagts vilande under 2020. Detta ska gälla både vid prövning som görs under innevarande år men även eventuella prövningar i framtiden. Detta undantag från femårsregeln har förlängts till att gälla även under år 2021.

3.16 Kris- och stimulansstöd till kulturområdet

Förordning (2020:246) om statligt stöd för kulturevenemang som har ställts in eller skjutits upp med anledning av spridningen av sjukdomen covid-19, utfärdad den 24 april 2020. Regeringens proposition 2020/21:4 Extra ändringsbudget för 2020 – Förlängda och förstärkta stöd och ersättningar med anledning av coronaviruset. 10 september 2020. [Beslutad, bifall]. Regeringens proposition 2020/21:1 Budgetproposition för 2021. [Beslutad, bifall]. Regeringens proposition 2020/21:166 Extra ändringsbudget för 2021 – Förlängda ersättningar på sjukförsäkringsområdet, stöd till företag, kultur och idrott samt andra åtgärder med anledning av coronaviruset. 6 april 2021. [Beslutad, bifall].

Kultursektorn har fått extra stöd på grund av pandemin. Den största delen av krisstödet fördelas av Statens kulturråd, Svenska Filminstitutet, Konstnärsnämnden och Författarfonden.

Riksdag och regering har fattat beslut om extra krisstöd till kultursektorn vid flera tillfällen. Av dessa medel går inte samtliga till företag. En del av medlen går till bland annat ideella föreningar. I dagsläget finns ingen tydlig beräkning av hur mycket pengar som går till företag respektive andra aktörer på kulturområdet. De siffror som vi redovisar här ska därför tolkas med stor försiktighet. Vi reserverar oss också för att det kan ha beslutats om ytterligare stöd till kultursektorn som inte finns redovisade här.

- I april 2020 beslutades att kultursektorn skulle få 500 miljoner kronor i extra stöd på grund av pandemin. Stödet skulle tilldelas verksamheter som förlorade intäkter till följd av begränsningen av offentliga tillställningar.
- Under hösten 2020 beslutades att kulturen skulle få ytterligare 1,5 miljarder kronor för 2020.
- I budgetpropositionen för 2021 aviserade regeringen att 1 miljard kronor skulle ges i extra stöd till kultursektorn under 2021.
- Regeringen föreslog i april 2021 att kulturområdet tillförs ytterligare 1,28 miljarder kronor för kris- och stimulansstöd 2021.

3.16.1 Statens kulturråd

Kulturrådet delar ut ett krisstöd till särskilda behov i kulturlivet. Bidraget kan sökas av juridiska personer och enskilda näringsidkare som bedriver kulturverksamhet av professionell art, eller är väsentliga för kulturområdet och som har sina huvudsakliga

intäkter ifrån kulturevenemang, eller bedriver främjande verksamhet inom kulturområdet.

Kulturrådet delar också ut bidrag för att kompensera intäktsbortfall för inställda och uppskjutna kulturevenemang med anledning av pandemin.

3.16.2 Svenska Filminstitutet

Filminstitutet fick i uppdrag att dela ut medel för att kompensera biografer, distributörer och filmfestivaler för inkomstbortfall. Krisstöd skulle även fördelas till producenter av film och dramaserier för att täcka upp för de ökade kostnader som pandemin orsakat. En del av de pengar som Filminstitutet fått i krisstöd ska användas för att stimulera produktion av svensk film nu och framåt.

3.16.3 Konstnärsnämnden

Konstnärsnämnden har delat ut krisstipendier till yrkesverksamma konstnärer på en professionell nivå inom bild och form, musik, teater, film, dans och cirkus. Stöden skulle betalas ut enligt ordinarie förordning om statsbidrag till konstnärer.

3.16.4 Författarfonden

Författarfonden har delat ut extra stipendier till enskilda författare och andra litterära upphovsmän.

3.17 Statligt lån till arrangörer av paketresor för återbetalning till resenärer

Förordning (2021:57) om statligt lån till arrangörer och återförsäljare av paketresor till följd av spridningen av sjukdomen covid-19, utfärdad den 5 februari 2021. Regeringens proposition 2020/21:77 Extra ändringsbudget för 2021 – Stöd till företag, medel för vaccinering och andra åtgärder med anledning av coronaviruset. 12 januari 2021. [Beslutad, bifall]

I februari 2021 infördes möjligheten för arrangörer av paketresor att få ett statligt lån för att kunna betala tillbaka pengar till sina resenärer för inställda, avbokade och avbrutna paketresor. Lånet löper på 3 eller 6 år till låg ränta. Lånet ska avse återbetalningar för resor som bokats före den 31 oktober 2020 och som skulle ha påbörjats någon gång under perioden 1 mars 2020 – 31 januari 2021, eller som påbörjats och avbrutits under den perioden.

Kammarkollegiet är administrerande myndighet. Ansökningstiden för det statliga lånet löpte mellan den 10 februari 2021 och den 1 mars 2021. I propositionen (2020/21:77) föreslog regeringen att anslaget för researrangörslånet skulle vara 679 miljoner kronor.

3.18 Nedstängningsstöd

Regeringens proposition 2020/21:83 Extra ändringsbudget för 2021 – Förstärkta stöd till företag, nedsättning av arbetsgivaravgifter för unga och andra åtgärder med anledning av coronaviruset. 19 januari 2021. [Beslutad, bifall]. Regeringens proposition 2020/21:121 Extra ändringsbudget för 2021 – Förlängda och förstärkta stöd vid korttidsarbete och omställningsstöd för företag med anledning av coronaviruset. 10 mars 2021. [Beslutad, bifall]

Den 3 februari antog riksdagen regeringens proposition 2020/21:83 vilket innebar att man beslutade om en finansiering av ett nedstängningsstöd. Stödet kräver ett godkännande av

EU-kommissionen för att kunna införas. Nedstängningsstöd som ska kunna användas av företag som tvingas stänga sin verksamhet till följd av beslut om nedstängning inom ramen för den nya pandemilagen. Stödet ska täcka upp till 100 procent av företagets fasta kostnader inklusive lönekostnader.

Nedstängningsstödet får i huvudsak samma reglering som de befintliga omställningsstöden, men är mer förmånligt. Ett företag kan maximalt få 75 miljoner kronor per månad. Till skillnad från tidigare omställningsstöd kommer löner att räknas som en fast kostnad.

För att vara berättigad till ersättning ska ett krav vara att företaget varit förhindrad att bedriva verksamhet till följd av föreskrifter om förbud eller nedstängning. För att ha rätt till stöd ska företagets nettoomsättning för stödperioden ha minskat med minst 25 procent i förhållande till omsättningen för referensperioden. Den minskade nettoomsättningen ska bero på att företaget har varit förhindrat att bedriva sin verksamhet till följd av nedstängning. Företag ska kunna ansöka om stödet hos Skatteverket.

I propositionen 2020/21:83 beräknade regeringen att nedstängningsstödet skulle kosta 4,2 miljarder kronor. Den beräkning som låg till grund för nedstängningsstödet utgick från att de fasta kostnaderna definieras på samma sätt som i det ordinarie omställningsstödet. I propositionen 2020/21:121 föreslog regeringen att företag som tvingas stänga sin verksamhet till följd av sådana beslut som ger rätt till nedstängningsstöd även får inkludera lönekostnader, inklusive arbetsgivaravgifter, vid beräkningen av de fasta kostnaderna. Anslaget ökades därför med 4,9 miljarder kronor.

3.19 Evenemangsstöd

Regeringens proposition 2020/21:166 Extra ändringsbudget för 2021 – Förlängda ersättningar på sjukförsäkringsområdet, stöd till företag, kultur och idrott samt andra åtgärder med anledning av coronaviruset. 6 april 2020. [Beslutad, bifall]

Propositionen godkändes den 21 april av riksdagen. Regeringen föreslog i propositionen 2020/21:166 att ett nytt ekonomiskt stöd till arrangörer av evenemang bör införas. Europeiska kommissionen behöver dock godkänna stödet innan regeringen kan fatta beslut om införande.

Pandemin har inneburit att arrangörer av evenemang har drabbats hårt ekonomiskt, eftersom begränsningen i antalet deltagare förhindrar dem att genomföra sina evenemang. Eftersom regeringen inte kan ge besked om när det kommer att vara möjligt att tillåta evenemang av en viss storlek eller vilka restriktioner som kommer att gälla för evenemang när de väl tillåts, så skapas en osäker situation för evenemang som kräver framförhållning.

Stödet ska gå till arrangörer till evenemang som planeras genomföras under juli-december 2021, men som inte kan genomföras eller måste begränsas i stor utsträckning till följd av restriktioner för att förhindra spridningen av coronaviruset. Evenemangsstödet ska enligt regeringens förslag uppgå till högst 70 procent av de kostnader som inte täcks av intäkter eller andra stöd.

3 miljarder kronor har avsatts för evenemangsstödet.

4 Avslutade riktade ekonomiska stöd till företag i Sverige

4.1 Nedsatta arbetsgivaravgifter

Regeringens proposition 2019/20:151 Extra ändringsbudget för 2020 – Ytterligare åtgärder på skatteområdet med anledning av Coronaviruset. 30 mars 2020. [Beslutad, bifall]. Proposition 2020/21:83 Extra ändringsbudget för 2021 - Förstärkta stöd till företag, nedsättning av arbetsgivaravgifter för unga och andra åtgärder med anledning av coronaviruset.

Propositionen godkändes den 3 april av riksdagen med ändringar från utskottet. Riksdagen beslutade, i enlighet med regeringens förslag i propositionen 2019/20:151, om en nedsättning av arbetsgivaravgifterna. Nedsättningen innebär att bara ålderspensionsavgiften ska betalas, vilket i sin tur innebär att arbetsgivaravgifterna sätts ner från 31,42 procent till 10,21 procent. Nedsättningen gäller för upp till 30 anställda hos arbetsgivaren och på lönesumman upp till 25 000 kronor per månad. På den del av lönesumman som överstiger detta belopp ska nedsättning inte ske.

Nedsättningen var tillfällig och gällde till och med 30 juni 2020. Nedsättningen trädde i kraft 6 april 2020 och tillämpades på ersättning som utges efter 29 februari 2020 fram till sista juni, det vill säga fyra månader. Även utländska företag som har socialavgiftsavtal med anställda omfattades av nedsättningen. Nedsättningen beräknades omfatta drygt 274 000 företag och knappt 3 miljoner anställda. Ett företag kan maximalt få en nedsättning med 5 300 kr per anställd (räknat på en månadslön på 25 000 kr). För en fyramånadersperiod innebar detta 21 200 kr. En maximal nedsättning per företag beräknades till 21 200 kr per anställd gånger maximalt 30 anställda, det vill säga 636 000 kr. Skatteverket hanterar arbetsgivaravgifterna. Enligt uppskattningar hade den tillfälliga, generella nedsättningen av arbetsgivaravgifterna under perioden mars till juni uppgått till 27,5 miljarder kronor (Prop. 2020/21:1, utgiftsområde 24 s. 21). Den tillfälliga nedsättningen av arbetsgivaravgifterna som stöd i coronapandemin förlängdes inte.

4.2 Nedsatta egenavgifter

Regeringens proposition 2019/20:151 Extra ändringsbudget för 2020 – Ytterligare åtgärder på skatteområdet med anledning av coronaviruset. 30 mars 2020. [Beslutad, bifall]

Propositionen godkändes den 3 april av riksdagen med ändringar från utskottet. Beslutet innebär att enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i handelsbolag berättigas nedsättning av egenavgifterna och den allmänna löneavgiften. Förslaget syftar till att ge en skattelättnad för målgruppen i motsvarande utsträckning som för arbetsgivare (se avsnitt 2.6). Nedsättningen innebär att ingen annan avgift än ålderspensionsavgiften betalas för inkomster som upp bärs under perioden 1 januari 2020 till och med 31 december 2020. Nedsättningen av egenavgifterna och den allmänna löneavgiften ska gälla den del av avgiftsunderlaget som uppgår till högst 100 000 kronor för helåret 2020. Egenavgifterna hanteras av Skatteverket.

Förslaget uppskattas beröra cirka 250 000 personer som bedriver aktiv näringsverksamhet. Nedsättningen innebär en minskad kostnad för egenavgifter och allmän löneavgift med upp till 18 760 kronor för 2020. Nedsättningen beräknas innebära att statens intäkter minskar med netto 1,53 miljarder kronor 2020.

De nedsatta egenavgifterna gällde för hela 2020 upp till ett överskott på 100 000 SEK, därefter gäller vanliga egenavgifter. Stöden har inte förlängts för år 2021.

4.3 Utökade möjligheter till avsättning till periodiseringsfond

Regeringens proposition 2019/20:151 Extra ändringsbudget för 2020 – Ytterligare åtgärder på skatteområdet med anledning av coronaviruset. 30 mars 2020. [Beslutad, bifall]

Propositionen godkändes den 3 april av riksdagen med ändringar från utskottet. Regeringen föreslog i propositionen 2019/20:151 att utökade möjligheter till avsättning till periodiseringsfond införs för beskattningsåret 2019. Förslaget innebär att enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i svenska handelsbolag får dra av ett belopp som högst motsvarar 100 procent av ett (för periodiseringsfond justerat) positivt resultat upp till en miljon kronor. Alternativt får avdrag göras med högst ett belopp som motsvarar 30 procent av ett (för periodiseringsfond justerat) positivt resultat.

De tidigare reglerna innebar att enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i svenska handelsbolag får dra av ett belopp som högst motsvarar 30 procent av ett för periodiseringsfonden justerat positivt resultat. Med det nya förslaget har alltså beloppet utökats till 100 procent upp till en miljon kronor. De företag som väljer att tillämpa den föreslagna regeln får maximalt göra ett avdrag som motsvarar det justerade överskottet. Avdraget får alltså inte medföra underskott.

Regeringen bedömde i propositionen 2019/20:151 att företag inte enbart kan få problem med likviditeten, utan även att de kan få problem med lönsamheten till följd av coronapandemin. Regeringen menar att det finns en uppenbar risk att många företag kommer redovisa förlust. För dessa företag bedömer regeringen att det skulle kunna vara fördelaktigt att få större möjligheter att kvitta förluster som uppkommer i år, mot vinster som uppstod föregående år. Sverige har inget uttryckligt system för förlustutjämning mot tidigare års vinster. Däremot fyller systemet med periodiseringsfonder en sådan funktion.

Avsättning till periodiseringsfond är en fondavsättning som innebär en möjlighet till resultatutjämning mellan olika beskattningsår i en näringsverksamhet. Genom denna avsättning anses företagets finansiering av investeringar med eget kapital underlättas och likviditeten förstärkas. Genom att en periodiseringsfond kan upplösas i förlustsituation erbjuder systemet även möjlighet till utjämning av förluster mot tidigare års vinster. Enligt budgetpropositionen för 2021 förväntas skatteintäkterna minska med 13 miljarder kronor till följd av förslaget (Prop. 2020/21:1, s. 34). Skatteverket hanterar avsättningar för periodiseringsfonder. Enligt regeringens förslag i budgetpropositionen förväntades avsättningarna till periodiseringsfonderna återföras 2021 till beskattning.

Stödet utökad avsättning till periodiseringsfond gällde endast för beskattningsåret 2019 och stödet har inte förlängts till att gälla efterföljande år.

4.4 Kreditgarantier till flygföretag med anledning av coronaviruset

Regeringens proposition 2019/20:136 Extra ändringsbudget för 2020 – Kreditgarantier till flygföretag med anledning av coronaviruset. 17 mars 2020. [Beslutad, bifall]

Regeringen konstaterade i propositionen att den pågående spridningen av coronaviruset har inneburit att efterfrågan på flygresor minskat kraftigt. Flygföretag befann sig därför i en akut ekonomisk situation, med svårigheter att låna på kapitalmarknaden. Regeringen föreslog därför att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2020 ställa ut kreditgarantier som sammanlagt uppgår till högst 5 miljarder kronor. Kreditgarantierna var för lån till flygföretag som den 1 januari 2020 hade ett svenskt tillstånd att bedriva kommersiell verksamhet inom luftfart. 1,5 miljarder av de totalt 5 miljarder kronorna är öronmärkta till SAS AB. Kreditgarantierna fick endast ställas ut till företag som har sin huvudsakliga verksamhet eller säte i Sverige. Staten skulle ta ut en riskavspeglande garantiavgift som flygbolagen sätter in på ett konto i Riksgäldskontoret. Om en garanti behöver infrias försämras statens budgetsaldo och det finansiella sparandet. Riksgälden har uppdraget att handlägga och besluta om kreditgarantierna.

Syftet med kreditgarantierna var att värna i grunden livskraftiga svenska flygföretag från att slås ut till följd av den rådande situationen (Prop. 2019/20:136, s. 7). Därutöver behövde bolagen framöver arbeta med att framtidssäkra sin verksamhet. Det gällde inte minst på klimatområdet.

Kreditstödet omfattade ett tjugotal flygföretag som har svenskt tillstånd för kommersiell verksamhet inom luftfart. Av dessa bedriver en handfull företag i dag reguljär linjefart. Övriga bedriver till exempel ambulansflyg eller helikopterverksamhet.

Flyggarantiprogrammet avslutades den 31 december 2020 och inga nya garantier beviljades inom ramen för flyggarantiprogrammet därefter (Riksgälden, 2021).

4.5 Rekapitalisering av SAS

Regeringens proposition 2019/20:187 Extra ändringsbudget för 2020 – Ersättning till riskgrupper, kapitalinsatser i statligt ägda företag och andra åtgärder med anledning av coronaviruset. 15 juni 2020. [Beslutad, bifall]

Propositionen godkändes den 23 juni av riksdagen med ändringar från utskottet. Genom godkännandet av proposition 2019/20:187 bemyndigas regeringen att för statens räkning delta i en rekapitalisering av SAS AB (SAS) med ett belopp om högst fem miljarder kronor. Förutom rekapitaliseringen finns som tidigare nämnt efter förslag i propositionen 2019/20:136 en garantiram på högst 5 miljarder kronor för lån till flygföretag (Prop. 2019/20:136; Bet. 2019/20:FiU52; Rskr. 2019/20:188). Av denna garantiram är 1,5 miljarder kronor öronmärkt till SAS (se avsnitt 4.2).

I SAS situation, med det rådande läget på flygmarknaden, bedömer såväl bolagets styrelse som regeringen att en rekapitalisering inte kan genomföras utan att svenska och danska staten deltar. På grund av SAS nyckelroll i den svenska flyginfrastrukturen och bolagets position som en drivkraft i klimatomställningen av flygbranschen menar regeringen att den svenska staten bör delta i en rekapitalisering av bolaget. Deltagandet kan komma att ske genom exempelvis förvärv av aktieinstrument, stamaktier och preferensaktier, hybridkapitalinstrument, vinstandelsbevis och konvertibla säkerställda eller ej säkerställda obligationer, samt andra överlåtbara värdepapper som emitteras av SAS. Regeringen kan i nuläget inte bedöma hur stort svenska statens deltagande behöver bli. Det bedöms dock inte behöva överstiga 5 miljarder kronor.

4.6 Ersättning till upphörande av fiskeverksamhet

Förordning (2020:720) om stöd vid tillfälligt upphörande av fiskeverksamhet som en följd av spridningen av sjukdomen covid-19, utfärdad 3 juni 2020. Förordning (2020:765) om ändring i förordningen (2020:720) om stöd vid tillfälligt upphörande av fiskeverksamhet som en följd av spridningen av sjukdomen covid-19, utfärdad 4 september 2020. ersättning

Det så kallade stillaliggandestödet är ett stöd till yrkesfiskare som drabbas särskilt av covid-19-utbrottet. Ersättning ges för tillfälligt upphörande av fiskeverksamhet på grund av pandemin. För att få ersättning ställs krav på tidigare aktivitet av verksamheten enligt EU:s regelverk. Fiskeriverksamhet som fiskare väljer att upphöra från den 16 juni kan få ersättning. Ersättningen "... syftar till att täcka fasta kostnader samt en arbetskraftskostnad under stödperioden och baseras på schablonberäkningar" (Näringsdepartementet 2020). Stöden delas upp i elva perioder och gäller fiskeristopp från den 16 juni fram till och med den 31 december 2020. Ansvarig för handläggning av stödet är Jordbruksverket. Regeringen har öppnat upp för att stödet kan förlängas (Jordbruksverket 2020; Näringsdepartementet 2020).

Stillaliggandestödet kommer från en förändring i den Europeiska havs- och fiskerifonden. Ändringarna gjordes den 25 april 2020, men svenska fiskare har inte fått stöd inom ramen för havs- och fiskerifonden. Därför har ändringen först börjat gälla från och med 16 juni för svenska fiskare. Stödet riktas till "...innehavare av personlig fiskelicens samt till innehavare av fiskelicens som inte innehar överlåtbara fiskerättigheter för pelagiska arter och som har arbetat ombord på ett unionsfiskefartyg som berörs av stillaliggandet och som understiger 24 meter" (Näringsdepartementet 2020). Stödet ges endast till fiskeriverksamhet som har ett fiske att avstå ifrån. Det innebär exempelvis att verksamhet som berörs av fiskeristopp inte kan söka stödet. Total budget för stödet är 33,5 miljoner kronor.

Det maximala beloppet som de som söker stillaliggandestödet kan få beror på en schablon som baseras på historisk data. Bland annat spelar stödperiod, typ av fartyg och vilket artsegment licensinnehavaren tillhör roll för beloppet. Dessa underlag är baserade på data från Havs- och vattenmyndigheten. Samtliga stödsökanden som uppfyller villkoren för stödet kommer bli beviljade det stöd de har rätt till.

5 Förslag på stöd som ännu inte är beslutade

5.1 Ytterligare sänkning av arbetsgivaravgifterna för unga för perioden juni-augusti 2021

I promemorian Förstärkt nedsättning av arbetsgivaravgifterna för 19–23-åringar under juni–augusti 2021 (Fi2021/01524) föreslår regeringen att arbetsgivaravgifterna för unga bör sänkas ytterligare under juni, juli och augusti 2021. Förslaget gick ut på remiss i april 2021. I förslaget föreslås att arbetsgivaravgifterna sänks till 10,21 procent under de aktuella månaderna för personer i detta åldersspann. Reglerna föreslås träda i kraft den 1 juli 2021 och gälla ersättning som betalas ut under juni, juli och augusti 2021. Nedsättningen föreslås gälla för den del av ersättningen som uppgår till högst 25 000 kronor per månad. Regeringen avser att överlämna förslaget till riksdagen i en kommande ändringsbudget.

5.2 Minkföretagare får kompensation för smittskyddsåtgärder

I vårändringsbudgeten för 2021 (Prop. 2020/21:99) föreslår regeringen att 60 miljoner kronor ska gå till att kompensera minkföretagare. Den 27 januari 2021 beslutade Jordbruksverket om förbud mot parning och uppförökning av befintliga minkar i Sverige under 2021. Förbudet syftar till att förebygga och hindra smittspridningen av coronaviruset hos mink. Ersättningen ska kompensera minkföretagare för de ekonomiska konsekvenser som de drabbas av, eftersom beslutet innebär att de inte kan ha någon pälsproduktion under 2021. Hur ersättningen ska utformas beslutas av Jordbruksverket. Innan förslaget kan verkställas behöver det godkännas av EU-kommissionen ur statsstödssynpunkt.

5.3 Skattereduktion för investeringar i inventarier

I budgetpropositionen för 2021 aviserade regeringen att man ville införa en tillfällig skattereduktion för investeringar i inventarier. Förslaget gick ut på remiss i december 2020 och remisstiden gick ut den 15 februari 2021. Skattereduktionen ska gälla för inventarier som köps under 2021 och lagen ska träda i kraft den 1 januari 2022. Enligt förslaget får den som under kalenderåret 2021 investerar i sin näringsverksamhet genom att anskaffa inventarier rätt till en avräkning mot sin beräknade skatt. Förslaget är en temporär åtgärd och omfattar investeringar som görs under kalenderåret 2021 i form av förvärv av maskiner och andra inventarier om utgifterna för anskaffningen dras av genom årliga värdeminskningssavdrag. Den som under 2021 förvärvar inventarier får rätt till en avräkning mot sin beräknade skatt. Avräkningens storlek utgörs av 3,9 procent av anskaffningsvärdet på de förvärvade inventarierna. Ett företag som har kalenderår som beskattningsår kan ta del av skattereduktionen under det räkenskapsår som inleds 1 januari 2022. Skattereduktionen kommer att kunna begäras i inkomstdeklarationen för det beskattningsåret. Om inte hela skattereduktionen kan användas det beskattningsåret kan skattereduktion för den återstående delen begäras beskattningsåret därpå. Den offentligfinansiella kostnaden för förslaget uppgår till 5,5 miljarder kronor 2021 – 1,4 miljarder kronor 2022 och 0,1 miljarder kronor 2023.

6 Datatillgång för framtida utvärderingar

I detta kapitel redovisas en sammanfattning av den mikrodata som ansvariga aktörer samlar in idag, samt möjligheten att samla in ytterligare mikrodata. Att data samlas in kan i ett senare skede möjliggöra effektutvärderingar av olika stöd. Sammanfattningen omfattar även en beskrivning av vilken möjlighet aktören har att lämna ut data till analysmyndigheter, såsom Tillväxtanalys. Det är dock flera aktörer som i nuläget inte har kunnat svara på frågor om datatillgänglighet.

6.1 Riksgälden

Riksgälden hanterar tre stöd till näringslivet: statliga kreditgarantier till företag "företagsakuten" (se avsnitt 3.6), kreditgarantier till flygföretag (avsnitt 3.2) samt utökad låneram till Svensk Exportkredit (avsnitt 3.10.3).

Riksgälden har uppgifter om stödmottagande företag för de två förstnämnda stöden. Uppgifter finns om belopp på kreditgarantierna, löptider, säkerheter, avgifter och branschindelning. Riksgälden gör bedömningen att det är möjligt för Tillväxtanalys att få ut uppgifter om stödmottagande företag avseende flygföretag. Däremot lämnar inte Riksgälden ut uppgifter avseende kreditgarantier inom företagsakuten med hänvisning till sekretess. För det tredje stödet, utökad låneram till Svensk Exportkredit, har Riksgälden ingen information om stödmottagande företag.

Riksgälden gör en viss uppföljning av stödmottagare inom företagsakuten. Uppföljningen redovisas för Näringsdepartementet. Av uppföljningen framgår stödmottagande branscher, geografiskt säte och företagsstorlek.²⁰

6.2 Boverket

Boverket hanterar statligt stöd till hyresvärdar för rabatt på hyran (avsnitt 3.12) samt ett omsättningsbaserat stöd till enskilda näringsidkare. Boverket har uppgifter på namn och organisationsnummer på stödmottagande företag, storlek på stödet, tidsperiod och branschtillhörighet. Boverket har även uppgifter om hyresgästen (som är den egentliga stödmottagaren).

Boverkets möjligheter att lämna ut uppgifter till Tillväxtanalys behöver prövas efter begäran om uppgifter. Boverket har i dagsläget inga planer på att utvärdera stöden.

6.3 Skatteverket

Skatteverket har ansvaret för utbetalning av en rad olika stöd. Skatteverket har uppgifter om organisationsnummer för stödmottagande företag, samt i övrigt avseende belopp och tidsperiod. Skatteverket gör månatliga statistiska sammanställningar av stöden. Skatteverket gör bedömningen att de inte kommer kunna lämna ut mikrodata till Tillväxtanalys med hänvisning till sekretess. Bedömningen är att Tillväxtanalys inte få tillgång då Skatteverket anser att det inte finns tillräckligt stark rättslig grund för

²⁰ Riksgälden (2020). Rapportering avseende garanterad utlåning under garantiprogrammet till företag - företagsakuten. Regeringsrapport, opublicerad. Riksgäldens dnr. 2020/396. (Innehåller delvis känslig information)

utlämning. Beslutet gäller all mikrodata från Skatteverket, inte enbart mikrodata för de stöd som nämns i denna promemoria.

6.4 Exportkreditnämnden

Exportkreditnämndens (EKN) tak för kreditgarantier har utökats från 450 till totalt 500 miljarder, vilket ger EKN större möjligheter att ge ut exportkreditgarantier under coronapandemin. Inga specifika "coronastöd" ges, det vill säga stöd till företag som särskilt drabbats av coronapandemin. I datan från EKN går det alltså inte särskilja mellan specifika "coronastöd" och bolagets övriga stöd till exportföretag. Då data saknar avgränsningar mellan vanliga stöd och coronastöd skapas problem att utvärdera effekter av kreditgarantiernas ökade budget. Då stöden inte särskiljs av EKN har Tillväxtanalys ingen rekommendation för att öka utvärderingsbarheten i dagsläget. EKN rapporterar årligen data till Tillväxtanalys.

6.5 Svensk Exportkredit

Tre indirekta åtgärder har med anledning av coronapandemin tagits för att förbättra möjligheterna för Svensk Exportkredit (SEK) att låna ut pengar. SEK:s låneram i Riksgälden har utökats från 125 till 200 miljarder kronor. SEK har även föreslagit att staten ska avstå från sin aktieutdelning. De har också kompletterat sin ordinarie ram för Europeiska Investeringsfonden (EIF) med EIFs coronaanpassade villkor, vilket ger SEK bättre kapitaleffektivisering.

SEK samlar in data som behövs för att kunna göra en kreditprövning av ett företag. Uppgifter som samlas in är företagets namn, organisationsnummer, kontaktpersoner, e-postadresser, tillgångar, utgifter, skulder och likviditet. Det kan även handla om vissa andra uppgifter.

Det går inte att i SEK:s data särskilja de lån som getts på grund av coronapandemin från andra lån. SEK särredovisar inga affärer eller lån som getts på grund av coronapandemin. Det går att se tidsperioden för när krediterna beviljades, vilket kan kopplas till tiden för coronapandemin. SEK kan se att deras totala utlåningsvolym har stigit kraftigt sedan coronapandemin började. Då stöden inte särskiljs av SEK har Tillväxtanalys ingen rekommendation för att öka utvärderingsbarheten i dagsläget.

6.6 Försäkringskassan

Försäkringskassan ansvarar för att handlägga och betala ut ersättning för företags sjuklönekostnader i och med det utökade statliga ansvaret för sjuklönekostnader. Ingen ansökan behövs för att få denna ersättning. Företaget lämnar varje månad in en arbetsgivardeklaration till Skatteverket, där företaget fyller i sina sjuklönekostnader. Skatteverket lämnar över uppgifterna om företagets lönekostnader och sjuklönekostnader till Försäkringskassan, som beslutar om företagets ersättning. Data som Försäkringskassan samlar in är företagets lönekostnader, företagets sjuklönekostnader, beslut med datum om ersättning och beviljat belopp. All data som samlas in är kopplad till organisationsnummer.

6.7 Tillväxtverket

Tillväxtverket ansvarar för stödinsatsen korttidsarbete som beskrivs i avsnitt 3.5. Stöden är temporära. Var tredje stödmånad förs en avstämning av det faktiska utfallet för korttidsarbetet för stödperioden. Då finns möjlighet att justera, begära ytterligare utbetalning av stöd, återbetala för mycket utbetalt stöd samt ansöka om nytt stöd. Tillväxtverket utför de reglerade uppföljningarna och det pågår även en större uppföljning av utbetalda stöd 2020. Det pågår även analys och förberedelsearbete för

kommande uppföljningar och utvärderingar. Data som samlas in är stödmottagarens namn, organisationsnummer, antal anställda, CFAR-nummer²¹, kommun, län och branschtillhörighet.

6.8 Almi

Almi hanterar lånemöjligheter riktade till små och medelstora företag (avsnitt 3.10.1). Inom ramen för Almis ordinarie verksamhet erbjuder Almi även så kallade mikrolån. Mikrolånen ges ut till företag i behov av coronastöd i de fall mikrolånen är mer fördelaktiga jämfört med de lån som upprättats specifikt för företag i behov av coronastöd. Mikrolån ges även ut till företag som inte har behov av särskilt coronastöd inom ramen för Almis ordinarie verksamhet. En uppföljning av Almis stödinsatser genom de lånemöjligheter som enbart är riktade till företag som drabbats negativt ekonomiskt av coronapandemin skulle således medföra en underrepresentation av lån som beviljats på grund av att företagen drabbats negativt ekonomiskt av coronapandemin. De data som samlas in om de som söker och beviljas bryggglån är organisationsnummer, bransch, ändamål för krediten, kön (ägare), intern rating, kommun, län, exporterande, ungdom, antalanställda samt företagsålder. Almi utför uppföljningar kring andel utbetalt versus beviljade kreditramar. Mätningar av andel bryggglån och till viss del andel uppskov som direkta konsekvenser av covid-19 utförs.

6.9 Almi Invest

Almi Invest ansvarar för utökade lånemöjligheter till innovativa företag (avsnitt 3.10.2). Almi Invests riskkapitalinvesteringar omfattas av större krav på sekretess jämfört med andra stöd. Tillgång till löpande data kring Almi Invest riks-kapitalinvesteringar är svårt att erhålla. Data som samlas in om de företag som söker och beviljas lån är organisationsnummer, företagsnamn, bransch, kommun, län, riksområde, företagsfas, VD:s genus och grundarens genus. Vid beviljad investering, så sparas data om utbetalt belopp. Almi Invest särskiljer vilka investeringar som utförs inom ramen för det tillskott om 400 Mkr som tilldelades av regeringen. Dock är det inte möjligt att särskilja om investeringar utförs på grund av coronapandemin oavsett om de utförs inom ramen för regionalfonderna eller det tilldelade tillskottet. Sådan information lagras inte systematiskt.

6.10 Jordbruksverket

Jordbruksverket hanterade ett stöd till näringslivet, det så kallade "stillaliggandestödet" till de som bedriver fiskeriverksamhet. Företag ansökte via Jordbruksverkets hemsida. Data som samlas in är licensinnehavarens organisationsnummer, företagets storlek, tidsperiod stöden avser, ansökandes motivation till varför de ska få stödet, fiskart och geografiskt område stödet avser samt fartygssignal. Jordbruksverket sparar även information om företag som sökt men inte fått stöd. Verket planerar att kontrollera de som sökt stöd i efterhand.

²¹ Enligt uppgift från Tillväxtverket finns inte uppgifter på CFAR-nummer för samtliga ansökningar.

Avvägningen gjordes att företagen endast skulle behöva göra en ansökan, även om ansökan omfattar flera arbetsställen. Det betyder att det vanligen endast är ett arbetsställe som angivits i ansökan (ofta huvudkontorets adress). Av den anledningen överskattas antalet korttidspermitterade i storstäderna medan de underskattas i andra delar av landet. Tillväxtverket försöker dock komma tillrätta med problemet när individdata finns på plats.

6.11 Sammanfattande iakttagelser kring datatillgången

Den data som är viktigast att samla in är organisationsnummer, tidsperiod när stöden utbetalats samt summan som stödet uppgår till. Majoriteten av de ansvariga aktörerna samlar in och kan ge ut denna information till en analysmyndighet såsom Tillväxtanalys. För majoriteten av stöden som nämns i studien finns således goda möjligheter för en framtida extern utvärdering. Undantaget är Exportkreditnämnden och Svensk Exportkredit, där "coronastöd" och övriga stöd inte särskiljs.

I de fall där sekretess hindrar datautlämning, vilket främst gäller Riksgälden och Skatteverket, är förutsättningarna sämre för extern utvärdering. Detta gäller både kvantitativa och kvalitativa studier då information inte ges ut kring vilka företag som fått stöd. Huruvida sekretessen kan omprövas eller om intern utvärdering fyller behoven går inte att bedöma i dagsläget. De som hänvisar till sekretess är Riksgäldens kreditgarantier inom företagsakuten samt de stöd Skatteverket ansvarar för. Att sekretess hindrar myndigheterna att ge ut data handlar i grunden om regelverk som påverkar myndigheterna vilket är en komplex juridisk fråga.

7 Reflektioner

Sedan pandemin bröt ut under våren 2020 har staten betalat ut betydande belopp till näringslivet. 2020 var kostnaden cirka 134 miljarder kronor (prop. 2020/21:100) där cirka 86 miljarder kronor bestod av bidrag och cirka 48 miljarder kronor var anstånd med inbetalningar och lån till företagen. Sammantaget motsvarar stödåtgärderna cirka 11 procent av statens samlade utgifter och cirka 2,7 procent av bruttonationalprodukten 2020. Detta kan jämföras med tillkommande statliga stöd för att hantera finanskrisen mellan 2008 och 2009 som beräknades uppgå till 15 miljarder kronor²².

2020 beslutade Riksdagen dessutom om utökade kreditgarantier och lån med cirka 233 miljarder samt uppskov med inbetalningar av skatt på nästan 41 miljarder kronor. För kreditgarantier och lån räknar staten med att få tillbaka pengarna för stöden. Avgifter och räntor ska täcka statens tillfälligt ökade kostnader. Dock står staten för en ökad ekonomisk risk i form av eventuella uteblivna inbetalningar, exempelvis i samband med att företag försätts i konkurs. Regeringen nämner i budgetpropositionen för 2021 svårigheten att beräkna vad den ökade risken innebär för statsfinanserna.

Att förtutse efterfrågan och resursbehov är svårt vid varje budgetarbete. Osäkerheten i pandemins utveckling och effekter innebär ytterligare svårigheter. Detta avspeglar sig i regeringens förändrade kostnadsberäkningar och ändringsbudgetar. Våra kartläggningar visar en stor diskrepans mellan anvisade och använda medel. Stödmixen har till viss del förbättrats, förändrats och justerats utifrån behov och vunna lärdomar. Stöden har blivit mer riktade, de har förfinats och större kontrollfunktioner har införts.

Att skapa goda förutsättningar för utvärderingar av effekter är viktigt för att bättre kunna hantera kommande kriser. Det är viktigt att klargöra vilka data som är nödvändiga att samla in samt att inför en utvärdering kunna särskilja vilka stöd som har använts. Det är även av stor vikt att det genomförs effektutvärderingar av de stöd och insatser som har varit aktuella.

²² Detta avser tillkommande medel som staten beslutade om, utöver ordinarie anslag till näringsliv och företagande. Kreditgarantier, lån och uppskov ej inräknat.

Referenser

Bet. 2019/20:FiU51 Extra ändringsbudget för 2020 – Stöd vid korttidsarbete och andra åtgärder med anledning av coronaviruset.

Bet. 2019/20:FiU52 Extra ändringsbudget för 2020 - Kreditgarantier till flygföretag med anledning av coronaviruset.

Boverket. (2020). *Statligt stöd när vissa lokalhyresgäster fått rabatt på hyran*. Tillgänglig: <https://www.boverket.se/contentassets/bd1a632f0ec1472ca53d7f48074cc232/lok-200928.pdf> [2020-09-30].

Cervenka, Andreas. (2020). Statens nödlån sågas – ”inte ens i närheten av stöd”. *Dagens industri*. Tillgänglig: <https://www.di.se/nyheter/statens-nodlon-sagas-inte-ens-i-narheten-av-stod-till-foretag/> [2020-10-16]

Entreprenörskapsforum. (2020a). *Global entreprenörskapsrapport: Hur klarar svenskt entreprenörskap krisen?* Tillgänglig: <https://entreprenorskapsforum.se/2020/04/20/global-entreprenorskapsrapport-hur-klarar-svenskt-entreprenorskap-krisen/> [2020-10-16]

Entreprenörskapsforum. (2020b). *Utllysning: Idéer för ekonomisk återhämtning efter pandemin*. Tillgänglig: <https://entreprenorskapsforum.se/efterpandemin/> [2020-10-16]

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 av den 17 december 2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 922/72, (EEG) nr 234/79, (EG) nr 1037/2001 och (EG) nr 1234/2007 (EUT L 347, 2013-12-20, s. 671-854).

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/872 av den 24 juni 2020 om ändring av förordning (EU) nr 1305/2013 vad gäller en särskild åtgärd för att ge exceptionellt tillfälligt stöd inom ramen för Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) för att hantera covid-19-utbrottet (EUT L 204, 2020-06-26, s. 1-3).

Europeiska kommissionen. (2020a). *State aid: Commission adopts temporary framework to enable member states to further support the economy in the COVID-19 outbreak*. Tillgänglig: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_20_496 [2020-10-19]

Europeiska kommissionen. (2020b). *State aid: Commission extends temporary framework to enable member states to accelerate research, testing and production of coronavirus relevant products, to protect jobs and to further support the economy in the coronavirus outbreak*. Tillgänglig: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_570 [2020-10-19]

Europeiska kommissionen. (2020c). *Recovery plan for Europe*. Tillgänglig: https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/health/coronavirus-response/recovery-plan-europe_en [2020-10-19]

Europeiska kommissionen. (2020d). *Solvency support instrument helping kick-start the European economy*. Tillgänglig: <https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/ssi-factsheet.pdf> [2020-10-19]

Fi2021/01524. *Förstärkt nedsättning av arbetsgivaravgifterna för 19-23-åringar under juni-augusti 2021*. Stockholm: Finansdepartementet.

FM 2020:8. *Förordningsmotiv för förordning om omställningsstöd*. Stockholm: Finansdepartementet.

Institutet för näringslivsforskning. (2020). *IFN-forskning med bäring på coronakrisen*. Tillgänglig: https://www.ifn.se/om_ifn/aktuellt/2020-03-20-ifn-forskning-med-baring-pa-coronakrisen [2020-10-16]

Jordbruksverket. (2020). *Vem kan få stödet?* Tillgänglig: <https://jordbruksverket.se/stod/fiske-och-vattenbruk/fiske/stod-for-tillfalligt-upphorande-av-fiskeverksamhet-pa-grund-av-covid-19#h-Vemkanfastodet> [2020-10-16]

Kulturdepartementet. (2020). *Kulturrådet, Filminstitutet, Konstnärnämnden och Sveriges författarfond fördelar krispengar till kulturen*. Tillgänglig: <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2020/04/kulturradet-filminstitutet-konstnarsnamnden-och-sveriges-forfattarfond-fordelar-krispengar-till-kulturen/> [2020-10-16]

Kulturrådet. (2020a). *Beslut om krisstöd till kulturen*. Tillgänglig: <https://www.kulturradet.se/nyheter/2020/beslut-om-krisstod-till-kulturen/> [2020-10-16]

Kulturrådet. (2020b). *Stödpaket till kulturen*. Tillgänglig: <https://www.kulturradet.se/stodpaket-till-kulturen/> [2020-10-16]

Länsstyrelsen Västra Götaland. (2020). *Stöd för sänkta hyror i utsatta branscher*. Tillgänglig: <https://www.lansstyrelsen.se/vastra-gotaland/samhalle/planering-och-byggande/stod-for-sankta-hyror-i-utsatta-branscher.html> [2020-08-26]

Meddelande från kommissionen: Tillfällig ram för statliga stödåtgärder till stöd för ekonomin under det pågående utbrottet av covid-19 (EUT C 091I, 2020-03-20, s. 1-9).

Nordic Baltic Tech. (2020a). *Addressing challenges in key sectors through technology*. Tillgänglig: <https://nordicbaltic.tech/2020/03/03/addressing-challenges-in-key-sectors-through-technology/> [2020-10-16]

Nordic Baltic Tech. (2020b). *Nordic Baltic Tech: Tracking the COVID-19 response*. Tillgänglig: https://nordicbaltic.tech/#_initiative [2020-10-16]

Näringsdepartementet. (2020). *Ersättning för tillfälligt upphörande av fiskeverksamhet som en följd av covid-19-utbrottet möjliggörs till yrkesfisket*. Tillgänglig: <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2020/06/ersattning-for-tillfalligt-upphorande-av-fiskeverksamhet-som-en-foljd-av-covid-19-utbrottet-mojliggors-till-yrkesfisket/> [2020-10-16]

OECD. (2020a). *Coronavirus (COVID-19): SME policy responses*. Tillgänglig: https://read.oecd-ilibrary.org/view/?ref=119_119680-di6h3qgi4x&title=Covid-19_SME_Policy_Responses [2020-10-20]

OECD. (2020b). *Tourism policy responses to coronavirus (COVID-19)*. Tillgänglig: https://read.oecd-ilibrary.org/view/?ref=124_124984-7uf8nm95se&title=Covid-19_Tourism_Policy_Responses [2020-10-20]

Prop. 2008/09:113 Ökade möjligheter till skatteanstånd.

Prop. 2013/14:1 Budgetpropositionen för 2014.

Prop. 2019/20:99 Vårändringsbudget för 2020.

Prop. 2019/20:132 Extra ändringsbudget för 2020 - Åtgärder med anledning av coronaviruset.

Prop. 2019/20:136 Extra ändringsbudget för 2020 – Kreditgarantier till flygföretag med anledning av coronaviruset.

- Prop. 2019/20:142 Extra ändringsbudget för 2020 – kreditgarantier för lån till företag.
- Prop. 2019/20:146 Extra ändringsbudget för 2020 – Ytterligare åtgärder med anledning av coronaviruset.
- Prop. 2019/20:151 Extra ändringsbudget för 2020 – Ytterligare åtgärder på skatteområdet med anledning av Coronaviruset.
- Prop. 2019/20:167 Extra ändringsbudget för 2020 – Stöd till hälso- och sjukvården, utbildningsinsatser och andra åtgärder med anledning av coronaviruset.
- Prop. 2019/20:181 Extra ändringsbudget för 2020 – Förstärkt stöd till välfärd och företag, insatser mot smittspridning och andra åtgärder med anledning av coronaviruset.
- Prop. 2019/20:187 Extra ändringsbudget för 2020 – Ersättning till riskgrupper, kapitalinsatser i statligt ägda företag och andra åtgärder med anledning av coronaviruset.
- Prop. 2020/21:1 Budgetpropositionen för 2021.
- Prop. 2020/21:4 Extra ändringsbudget för 2020 – Förlängda och förstärkta stöd och ersättningar med anledning av coronaviruset.
- Proposition 2020/21:77 Extra ändringsbudget för 2021 – Stöd till företag, medel för vaccinering och andra åtgärder med anledning av coronaviruset.
- Proposition 2020/21:83 Extra ändringsbudget för 2021 - Förstärkta stöd till företag, nedsättning av arbetsgivaravgifter för unga och andra åtgärder med anledning av coronaviruset.
- Proposition 2020/21:84 Extra ändringsbudget för 2021 – Förlängda ersättningar på sjukförsäkringsområdet, stöd till företag och andra åtgärder med anledning av coronaviruset.
- Proposition 2020/21:99 Vårändringsbudget för 2021.
- Proposition 2020/21:100 2021 års ekonomiska vårproposition.
- Proposition 2020/21:121 Extra ändringsbudget för 2021 – Förlängda och förstärkta stöd vid korttidsarbete och omställningsstöd för företag med anledning av coronaviruset.
- Proposition 2020/21:166 Extra ändringsbudget för 2021 – Förlängda ersättningar på sjukförsäkringsområdet, stöd till företag och andra åtgärder med anledning av coronaviruset.
- Regeringskansliet. (2020). *Åtgärder på socialförsäkringsområdet med anledning av nya coronaviruset*. Tillgänglig: <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/socialforsakringar/atgarder-inom-sjukforsakringen-med-anledning-av-corona/> [2020-08-28]
- Regeringskansliet. (2021). *Åtgärder på socialförsäkringsområdet med anledning av nya coronaviruset*. Tillgänglig: <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/socialforsakringar/atgarder-inom-sjukforsakringen-med-anledning-av-corona/> [2021-05-05]
- Riksgälden. (2020). *Anslutna institut och aktuellt rambelopp*. Tillgänglig: <https://www.riksgalden.se/sv/var-verksamhet/garantier-och-lan/foretagsakuten-garantiprogram-for-foretag/anslutna-banker-och-institut-inom-foretagsakuten/> [2020-05-28]
- Riksgälden (2020). *Rapportering avseende garanterad utlåning under garantiprogrammet till företag - företagsakuten*. Regeringsrapport, opublicerad. Riksgäldens dnr. 2020/396.

Rskr. 2019/20:188.

Rskr. 2019/20:202

SFS 2011:1244. *Skatteförfarandelag*. Stockholm: Finansdepartementet.

SFS 2020:191. *Lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön*. Stockholm: Socialdepartementet.

SFS 2020:195. *Förordning om vissa sjukpenningförmåner med anledning av sjukdomen covid-19*. Stockholm: Socialdepartementet.

SFS 2020:220. *Förordning om ändring i förordningen (1997:835) om arbetslöshetsförsäkring*. Stockholm: Finansdepartementet.

SFS 2020:237. *Förordning om statligt stöd när vissa lokalhyresgäster fått rabatt på hyran*. Stockholm: Näringsdepartementet.

SFS 2020:246. *Förordning om statligt stöd för kulturevenemang som har ställts in eller skjutits upp med anledning av spridningen av sjukdomen covid-19*. Stockholm: Kulturdepartementet.

SFS 2020:503. *Förordning (2020:503) om ändring i förordningen (1997:835) om arbetslöshetsförsäkring*. Stockholm: Finansdepartementet.

SFS 2020:548. *Lag om omställningsstöd*. Stockholm: Finansdepartementet.

SFS 2020:552. *Förordning om omställningsstöd*. Stockholm: Finansdepartementet.

SFS 2020:720. *Förordning om stöd vid tillfälligt upphörande av fiskeverksamhet som en följd av spridningen av sjukdomen covid-19*. Stockholm: Näringsdepartementet.

SFS 2020:725. *Förordning om ändring i förordningen (2020:237) om statligt stöd när vissa lokalhyresgäster fått rabatt på hyran*. Stockholm: Näringsdepartementet.

SFS 2020:755. *Förordning om ändring i förordningen (2020:195) om vissa sjukpenningförmåner med anledning av sjukdomen covid-19*. Stockholm: Socialdepartementet.

SFS 2020:765. *Förordning om ändring i förordningen (2020:720) om stöd vid tillfälligt upphörande av fiskeverksamhet som en följd av spridningen av sjukdomen covid-19*. Stockholm: Näringsdepartementet.

SFS 2020:808. *Förordning om upphävande av förordningen (2020:195) om vissa sjukpenningförmåner med anledning av sjukdomen covid-19*. Stockholm: Socialdepartementet.

SFS 2020:933. *Förordning om ändring i förordningen (2020:208) om stöd vid korttidsarbete*. Stockholm: Näringsdepartementet.

SFS 2020:1249. *Förordning om ersättning för kostnader för kompetensinsatser vid korttidsarbete*. Stockholm: Näringsdepartementet.

SFS 2021:54. *Lag om stöd vid korttidsarbete i vissa fall*. Stockholm: Näringsdepartementet.

SFS 2021:57. *Förordning om statligt lån till arrangörer och återförsäljare av paketresor till följd av spridningen av sjukdomen covid-19*. Stockholm: Näringsdepartementet.

SFS 2021:65. *Förordning om ändring i förordningen (1997:835) om arbetslöshetsförsäkring*. Stockholm: Finansdepartementet.

SFS 2021:126. *Förordning om omställningsstöd för augusti 2020-februari 2021*. Stockholm: Näringsdepartementet.

SFS 2021:139. *Förordning om upphävande av förordningen (2020:195) om vissa sjukpenningförmåner med anledning av sjukdomen covid-19.* Stockholm: Socialdepartementet.

SFS 2021:231. *Lag om ändring i lagen (2021:54) om stöd vid korttidsarbete i vissa fall.* Stockholm: Näringsdepartementet.

SFS 2021:273. *Förordning om statligt stöd när vissa lokalhyresgäster fått rabatt på hyran under första kvartalet 2021.*

SFS 2021:295. *Förordning om ändring i förordningen (2021:139) om upphävande av förordningen (2020:195) om vissa sjukpenningförmåner med anledning av sjukdomen covid-19.* Stockholm: Socialdepartementet.

SFS 2021:296. *Förordning om upphävande av förordningen (2020:195) om vissa sjukpenningförmåner med anledning av sjukdomen covid-19.* Stockholm: Socialdepartementet.

SFS 2021:300. *Lag om tillfällig skatte- och avgiftsfrihet för förmån av fri parkering och gåva till anställda.* Stockholm: Finansdepartementet.

SFS 2021:315. *Förordning om ändring i förordningen (1997:835) om arbetslöshetsförsäkring.* Stockholm: Finansdepartementet.

Skatteverket. (2020). *Corona – information för företag, föreningar och offentliga aktörer.* Tillgänglig:

<https://www.skatteverket.se/foretagochorganisationer/skatter/coronainformationforforetagforeningarochoffentligaaktorer.4.1c68351d170ce554527537.html> [2020-06-08]

Skatteverket. (2020) Omställningsstöd för maj och juni-juli 2020. Tillgänglig:

<https://skatteverket.se/foretagochorganisationer/skatter/coronainformationforforetagforeningarochoffentligaaktorer/omstallningsstodtillfoljdavcorona.4.1c68351d170ce5545274834.html> [hämtat 2020-10-20].

Tillväxtanalys. (2020a). *Ekonomiska kriser och näringspolitiska insatser – vilka är erfarenheterna från finans?* Tillgänglig: <https://kundforum.tillvaxtverket.se/org/tillvaxtverket/d/hur-fordelas-kostnaderna-for-nedgang-i-lon-och-arb/krisen-och-1990-talskrisen?> Östersund: Tillväxtanalys.

Tillväxtanalys. (2020b). *Styrmedelsmix i pandemin.* Östersund.

Tillväxtanalys. (2021a). *En omvärldsanalys av statliga stöd under pandemin.* PM 2021:07. Östersund.

Tillväxtanalys. (2021b). *Analys och utvärderingar av ekonomiska stöd till företag under coronapandemin.* PM 2021:10.

Tillväxtverket. (2020a). *Hur fördelas kostnaderna för nedgång i lön och arbetstid under 2020?* Tillgänglig: <https://kundforum.tillvaxtverket.se/org/tillvaxtverket/d/hur-fordelas-kostnaderna-for-nedgang-i-lon-och-arb/> [2020-10-10].

Tillväxtverket. (2020b). *Korttidsarbete.* Tillgänglig: <https://tillvaxtverket.se/omtillvaxtverket/information-och-stod-kring-coronakrisen/korttidsarbete/sa-fungerar-korttidsarbete.html> [2020-06-17].

Verksamt. (2020). *Omsättningsstöd till dig som driver enskild näringsverksamhet.* Tillgänglig: <https://www.verksamt.se/driva/samlad-information-till-foljd-av-coronaviruset/omsattningsstod-till-enskild-naringsverksamhet> [2020-09-29]

Tillväxtanalys har regeringens uppdrag att analysera och utvärdera statens insatser för att stärka Sveriges tillväxt och näringslivsutveckling. Genom vår kunskap bidrar vi till att effektivisera, ompröva och utveckla politiken

I vårt arbete fokuserar vi på avgörande frågor för tillväxten i en öppen och kunskapsbaserad ekonomi som Sverige. Våra analyser och utvärderingar baserar sig på vetenskap och beprövad erfarenhet.

Sakkunniga medarbetare, unika databaser och utvecklade samarbeten på nationell och internationell nivå är viktiga tillgångar i vårt arbete. För att göra våra kunskapsunderlag relevanta och använda för vi en kontinuerlig dialog med dem som berörs.

Tillväxtanalys finns i Östersund (huvudkontor) och Stockholm.

Den kunskap vi tar fram tillgängliggör vi på www.tillvaxtanalys.se. Anmäl dig gärna till vårt nyhetsbrev för att hålla dig uppdaterad om våra pågående och planerade analys- och utvärderingsprojekt. Du kan även följa oss på LinkedIn.

Tillväxtanalys
Studentplan 3, 831 40 Östersund
Telefon: 010-447 44 00
E-post: info@tillvaxtanalys.se
Webb: www.tillvaxtanalys.se